

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΕ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 21 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1937

ΑΡΙΘ. 32-33

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Ο ΜΕΓΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΑΥΤΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΝ

(ΕΠΙ ΤΗ ΙΣΤ' ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΑΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΑΥΤΟΥ)

[3]

Τὸ ὑπὲρ τοῦ Χριστιανισμοῦ διάταγμα.

Πρὸ παντός ὁ Κωνσταντῖνος μεταβάς κατὰ μῆνα Φεβρουάριον τοῦ 313 εἰς Μεδιόλανον ἐξέδωκεν ἐξ ὀνόματος ἑαυτοῦ καὶ τοῦ Λικινίου τὸ περίφημον διάταγμα, ὅπερ ἐν μέρει μὲν πρωτοτύπως λατινιστὶ ὁ Λακτάντιος, πλήρως δ' ἐν μεταφράσει διέσωσεν ὁ Εὐσέβιος, κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ Λικινίου τῆ 13 Ἰουνίου 313 δημοσιευθὲν καὶ πρὸς τὸν Ἐπαρχὸν Νικομηδείας ὑπὸ τοῦ Λικινίου ἀπευθυνθὲν πρωτότυπον¹, ἔχον ὡς ἑξῆς: «Ἦδη μὲν πάλα σκοποῦντες τὴν ἐλευθερίαν τῆς θρησκείας οὐκ ἀρηγέταν εἶναι, ἀλλ' ἐνός ἐκάστου τῆ διανοία καὶ βουλήσει ἐξουσίαν δοτέον τοῦ τὰ θεῖα πράγματα τημελῶς κατὰ τὴν αὐτοῦ προαίρεσιν ἕκαστον, κεκελεύκειμεν τοῖς τε χριστιανοῖς τῆς αἰρέσεως αὐτῶν καὶ τῆς θρησκείας τὴν πίστιν φυλάττειν. Ἀλλ' ἐπειδὴ πολλὰ καὶ διάφορα αἰρέσεις ἐν ἐκείνῃ τῇ ἀντιγραφῇ, ἐν ἧ τοῖς αὐτοῖς συνεχωρήθη ἡ τοιαύτη ἐξουσία, ἐδόκουν προτεθεῖσθαι σαφῶς², τυχὸν ἴσως τινὲς αὐτῶν μετ' ὀλίγον ἀπὸ τοιαύτης παραφυλάξεως ἀνεκρούοντο· ὅποτε εὐτυχῶς ἐγὼ Κωνσταντῖνος ὁ Αὐγουστος καὶ γὰρ Λικίνιος ὁ Αὐγουστος ἐν τῇ Μεδιολάνῳ ἐληλύθειμεν καὶ πάντα ὅσα πρὸς τὸ λυσιτελεῖς καὶ χρήσιμον τῷ κοινῷ διέφερον, ἐν τῇ ζητήσει ἔσχομεν, ταῦτα μεταξὺ τῶν λοιπῶν, ἅτινα ἐδόκει ἐν πολλοῖς ἅπασιν ἐπω-

1. Εὐσεβίου, Ἐκκλησι. Ἱστορία, 10, 5. Die griechischen christlichen Schriftsteller der ersten drei Jahrhunderten, herausgegeben von der Kirchenväter-Commission der Königl. Preussischen Akademie der Wissenschaften, Eusebius Zweiter Band. σ. 883-4. Τὸ κείμενον τοῦ Διατάγματος εὐρηται περιληπτικῶς μᾶλλον καὶ ἐν τῷ πρωτοτύπῳ κειμένῳ λατινιστὶ παρὰ τῷ Λακτάντιῳ, de mortibus persecutorum c. 38. Corpus scriptorum ecclesiasticorum editum consilio et impensis Academiae litterarum caesareae Vindobonensis. Vol. XXVII, fasc. II. L. Caeli Firmiani Lactantii omnia. Vindobonae MDCCCLXXXVII, pp. 228-233. Νεώτεροι τινὲς φρονούσιν ὅτι πρωτότυπον κείμενον τοῦ Διατάγματος εἶναι μᾶλλον τὸ παρ' Εὐσεβίου σωζόμενον πρὸς V. S e s a n, Kirche und Staat in römisch-byzantinischen Reiche seit Konstantin dem Grossen und bis zum Falle Konstantinopel. I Band Die Religionspolitik der christlich-römischen Kaiser von Konstantin d. Gr. bis Theodosius d. Gr. (313-380). Czernowitz 1911, σ. 148-216.

2. Ἐν τισὶ κώδιξι κείται: ἀσαφῶς.

φελῆ εἶναι, μᾶλλον δὲ ἐν πρώτοις διατάξει ἐδογματίσαμεν, οἷς ἢ πρὸς τὸ θεῖον αἰδῶς τε καὶ τὸ σέβας ἐνείχτο, τοῦτ' ἔστιν ὅπως δῶμεν καὶ τοῖς χριστιανοῖς καὶ πᾶσαν ἐλευθέραν αἴρεσιν, τοῦ ἀκολουθεῖν τῇ θρησκείᾳ ἢ δ' ἂν βουληθῶσιν· ὅπως ὅτι ποτέ ἐστι θεϊότης καὶ οὐρανόου πράγματος ἡμῖν καὶ πᾶσι τοῖς ὑπὸ τὴν ἡμετέραν ἐξουσίαν διάγουσιν εὐμενὲς εἶναι δυναθῆ. Τοῖνυν ταύτην τὴν βούλησιν τὴν ἡμετέραν ὑγεινῶ καὶ ὀρθοτάτῳ λογισμῷ ἐδογματίσαμεν, ὅπως μηδενὶ παντελῶς ἐξουσία ἀρηγέα ἢ, τοῦ ἀκολουθεῖν καὶ αἰρεῖσθαι τὴν τῶν χριστιανῶν παραφυλάξιν ἢ θρησκείαν ἐκάστῳ τε ἐξουσία δοθεῖται τοῦ διδοῖναι ἑαυτοῦ τὴν διάνοιαν ἐν ἐκείνῃ τῇ θρησκείᾳ, ἢν αὐτὸς ἑαυτῷ ἀρμόζειν νομίζη, ὅπως ἡμῖν δυναθῆ τὸ θεῖον ἐν πᾶσι τὴν ἔθιμον σπουδὴν καὶ καλοκαγαθίαν παρέχειν. Ἄτινα οὕτως ἀρέσκουν ἡμῖν ἀντιγράφαι ἀκόλουθον ἦν, ἵν' ἀφαιρεθειῶν παντελῶς τῶν αἰρέσεων, αἵτινες τοῖς προτέροις ἡμῶν γράμμασι τοῖς πρὸς τὴν σὴν καθοσίωσιν ἀποσταλεῖσι περὶ τῶν χριστιανῶν ἐνείχοντο καὶ ἅτινα πάνυ σκαιὰ καὶ τῆς ἡμετέρας πραότητος ἀλλότρια εἶναι ἐδόκει, ταῦτα ὑφαιρεθῆ καὶ νῦν ἐλευθέρως καὶ ἀπλῶς ἕκαστος αὐτῶν τῶν αὐτῆν προαίρεσιν ἐσχηκότων τοῦ φυλάττειν τὴν τῶν χριστιανῶν θρησκείαν ἄνευ τινὸς ὀχλήσεως τοῦτο αὐτὸ παραφυλάττει. Ἄτινα τῇ σῇ ἐπιμελείᾳ πληρέστατα δηλώσαι ἐδογματίσαμεν, ὅπως εἰδείης ἡμᾶς ἐλευθέραν καὶ ἀπολελυμένην ἐξουσίαν τοῦ τημελεῖν τὴν ἑαυτῶν θρησκείαν τοῖς αὐτοῖς χριστιανοῖς δεδωκέναι. Ὅπερ ἐπειδὴ ἀπολελυμένως αὐτοῖς ὑφ' ἡμῶν δεδωρῆσθαι θεωρεῖ ἢ σὴ καθοσίωσις καὶ ἑτέρους δεδόσθαι ἐξουσίαν τοῖς βουλομένοις τοῦ μετέρχεσθαι τὴν παρατήρησιν καὶ θρησκείαν ἑαυτῶν, ὅπερ ἀκολούθως τῇ ἡσυχίᾳ τῶν ἡμετέρων καιρῶν γίνεσθαι φανερόν ἐστιν, ὅπως ἐξουσίαν ἕκαστος ἔχη τοῦ αἰρεῖσθαι καὶ τημελεῖν ὅποιαν δ' ἂν βούληται [τὸ θεῖον]. Τοῦτο δὲ ὑφ' ἡμῶν γέγονεν, ὅπως μηδεμιᾶ τιμῇ μηδὲ θρησκείᾳ τινὶ μμειωσθῆαι τι ὑφ' ἡμῶν δοκοίη. Καὶ τοῦτο δὲ πρὸς τοῖς λοιποῖς εἰς τὸ πρόσωπον τῶν χριστιανῶν δογματίζομεν, ἵνα τοὺς ἰόπους αὐτῶν, εἰς οὓς τὸ πρότερον συνέρχεσθαι ἔθος ἦν αὐτοῖς, περὶ ὧν καὶ τοῖς πρότερον δοθεῖσιν πρὸς τὴν σὴν καθοσίωσιν γράμμασιν τύπος ἕτερος ὠρισμένος τῷ προτέρῳ χρόνῳ [ἵν'] εἴ τινες ἢ παρὰ τοῦ ταμείου τοῦ ἡμετέρου ἢ παρὰ τῶν ἑτέρου ἐφαίνοντο ἡγορακότες, τούτους τοῖς αὐτοῖς χριστιανοῖς ἄνευ ἀργυρίου καὶ ἄνευ ἀπαιτήσεως τινος τῆς τιμῆς, ὑπερτεθείσης [δίκαι] πάσης ἀμελείας καὶ ἀμφιβολίας ἀποκαταστήσωσι, καὶ εἴ τινες κατὰ δῶρον τυγχάνουσιν εἰληφότες τοὺς αὐτοὺς τόπους ἢ

τοῖς αὐτοῖς χριστιανοῖς τὴν ταχίστην ἀποκαταστήσασιν οὕτως ὡς ἢ οἱ ἡγορακότες τοὺς αὐτοὺς τόπους ἢ οἱ κατὰ δωρεὰν εἰληφότες αἰτῶσι τι παρὰ τῆς ἡμετέρας καλοκαγαθίας προσέλθωσι τῷ ἐπὶ τόπων ἐπάροχῳ δικάζοντι, ὅπως καὶ αὐτῶν διὰ τῆς ἡμετέρας χρηστότητος πρόνοια γένηται. Ἄτινα πάντα τῷ σώματι τῶν χριστιανῶν παρ' αὐτὰ καὶ τῆς σῆς σπουδῆς ἄνευ τινὸς παρολκῆς παραδίδοσθαι δεήσει· καὶ ἐπειδὴ οἱ αὐτοὶ χριστιανοὶ οὐ μόνον ἐκείνους εἰς οὕς συνέρχονται ἔθος εἶχον, ἀλλὰ καὶ ἐτέρους τόπους ἐσχηκέναι γινώσκοντα διαφέροντας οὐ πρὸς ἕκαστον αὐτῶν, ἀλλὰ πρὸς τὸ δίκαιον τοῦ αὐτῶν σώματος, τοῦτ' ἐστὶν τῶν χριστιανῶν, ταῦτα πάντα ἐπὶ τῷ νόμῳ ὃν προειρήκαμεν, δίχα παντελῶς τινος ἀμφισβητήσεως τοῖς αὐτοῖς χριστιανοῖς, τοῦτ' ἐστὶν τῷ σώματι [αὐτῶν] καὶ τῇ συνόδῳ [ἐκάστῳ] αὐτῶν ἀποκαταστήναι κελεύσεις, τοῦ προειρημένου λογισμοῦ δηλαδὴ φυλαχθέντος, ὅπως αὐτοὶ οἵτινες τοὺς αὐτοὺς ἄνευ τιμῆς καθὼς προειρήκαμεν, ἀποκαθιστῶσι, τὸ ἀξίμιον τῷ ἑαυτῶν παρὰ τῆς ἡμετέρας καλοκαγαθίας ἐλπίζοιεν. Ἐν οἷς πᾶσιν τῷ προειρημένῳ σώματι τῶν χριστιανῶν τὴν σπουδὴν δυνατώτατα παρασχεῖν ὀφείλεις, ὅπως τὸ ἡμέτερον κέλευσμα τὴν ταχίστην παραπληρωθῆ, ὅπως καὶ ἐν τούτῳ διὰ τῆς ἡμετέρας χρηστότητος πρόνοια γένηται τῆς κοινῆς καὶ δημοσίας ἡσυχίας. Τούτῳ γὰρ τῷ λογισμῷ, καθὼς καὶ προείρηται, ἡ θεία σπουδὴ περὶ ἡμᾶς, ἧς ἐν πολλοῖς ἤδη πράγμασιν ἀπεπειράθημεν, διὰ παντὸς τοῦ χρόνου βεβαίως διαμείναι. Ἴνα δὲ ταύτης τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας καὶ τῆς καλοκαγαθίας ὁ ὅρος πρὸς γνῶσιν πάντων ἐνεχθῆναι δυναθῆ, προταχθέντα τοῦ σοῦ προστάγματος ταῦτα τὰ ὑφ' ἡμῶν γραφέντα πανταχοῦ προθεῖναι καὶ εἰς γνῶσιν πάντων ἀγαγεῖν ἀκόλουθόν ἐστιν, ὅπως ταύτης τῆς ἡμετέρας καλοκαγαθίας ἡ νομοθεσία μηδένα λαθεῖν δυναθῆ».

Τὸ διάταγμα τοῦτο ἐπήνεγκε τὴν μεγίστην τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἱστορικῶν μεταβολῶν.¹ Βεβαίως δὲ ἀνακηρύσσεται δι' αὐτοῦ ὁ Χριστιανισμὸς ὡς θρησκεία τοῦ Κράτους, ἀλλὰ σαφέστατα προμηνύεται δι' αὐτοῦ ὅτι δὲν θὰ ἐβράδυνε νὰ καταστῆ δυνατὸν τοῦτο. Τὸ διάταγμα ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τοιαύτην ἀνακήρυξιν καὶ πλήρη τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπικρατήσιν, ἐπομένως δὲν εἶνε ὀρθὴ ἡ γνώμη τῶν φρονούντων ὅτι διὰ τοῦ διατάγματος καθωρίσθη γενικὴ ἀνεξιθρησκεία καὶ ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἐτέθη ἐν τῇ αὐτῇ θέσει πρὸς τὰς ἄλλας θρησκείας. Τοιαύτη γνώμη δὲν συμφωνεῖ οὔτε πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ διατάγματος οὔτε πρὸς τὸ περιεχόμενον, οὐδὲ πρὸς τὴν περαιτέρω θρησκευτικὴν τοῦ Κωνσταντίνου πολιτικὴν, ἔστις ἥμισυ βεβαίως ἐσκέπτετο νὰ ἰδρῶσιν ἄθρησκον ἢ ἀπλῶς ἀνεξιθρησκον κράτος. Ὁ Κωνσταντῖνος δὲν ἦτο μονακράτωρ καὶ ἐπομένως δὲν ἠδύνατο νὰ καθορίσῃ τὴν θρησκευτικὴν αὐτοῦ πολιτικὴν εἰσέτι, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκδόσεως τοῦ διατάγματος, ἀνεξαρτήτως τοῦ συνάρχοντος αὐτοῦ, οὔτε ἠδύνατο ἀποτόμως νὰ καταργήσῃ τὰς πρὸς τὸ ἐθνικὸν θρησκεῦμα σχέσεις αὐτοῦ, ὡς Ἀυτοκράτωρ τῆς Ρώμης, χωρὶς νὰ

μειώσῃ τὸ κύρος αὐτοῦ, πρὸ πολλοῦ δ' ἔλεγεν ὁ Τερτυλλιανὸς ἀδύνατον νὰ εἶνέ τις ἐν ταύτῳ Καῖσαρ καὶ χριστιανός'. Τὸ ἀδύνατον τοῦτο θὰ καθίστα ὁ Κωνσταντῖνος δυνατὸν σὺν τῷ χρόνῳ. Δὲν θὰ ἦτο πολιτικῶς φρόνιμον νὰ κηρύξῃ πόλεμον κατὰ τοῦ ἐθνικοῦ θρησκεύματος. Τοῦτου ἕνεκα τὸ ἐν Μεδιολάνῳ ἐκδοθὲν διάταγμα ἰδιαζόντως ἐτόνισε τὴν ἀνεξιθρησκείαν, ἧτις μόνον ἐν τῷ Χριστιανισμῷ ἠδύνατο νὰ ἔχῃ τὴν πλήρη αὐτῆς καὶ ἀληθῆ ἔνοιαν. Τὸ διάταγμα συνετάχθη ἀναμφιβόλως ὑπὸ χριστιανικῆν ἐπίδρασιν οὐχὶ ὁμῶς καὶ ὑπὸ χριστιανοῦ, διότι ἐν αὐτῷ λέγεται ὅτι παρέχεται ἐλευθερία εἰς πάντα τὰ θρησκεῦματα πρὸς ἐξευμένισιν τῶν θεῶν καὶ εὐρηγῆναι ἐν αὐτῷ αἱ λέξεις θεϊότης, τὸ θεῖον, κατὰ διαφόρους ἐκφράσεις (summa divinitas, divinus favor, quiquid est divinitas in sede celesti), τὰς ὁποίας δὲν ἠδύνατο νὰ μεταχειρισθῶσι καὶ οἱ χριστιανοί. Ἀλλὰ δὲν συνετάχθη τὸ διάταγμα καὶ ὑπὸ μονοθεϊστοῦ, διότι οὗτος δὲν ἔθα διέκρινε τὸν Χριστιανισμὸν τῶν ἄλλων θρησκευμάτων. Ἐνῷ προφανέστατα ἐξαίρεται ἐν τῷ διατάγματι ὁ Χριστιανισμὸς καὶ δηλοῦται ὅτι ἡ ἀνεξιθρησκεία, δοθεῖσα, κατ' ἐξοχὴν, εἰς τὸν Χριστιανισμὸν, ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὰ λοιπὰ θρησκεῦματα, περὶ ὧν γενικῶς καὶ ἀορίστως ἐκφράζεται τὸ διάταγμα. Καθορίζει τοῦτο κυρίως τὰ καθήκοντα τῶν ὑπηρέτων τοῦ κράτους τὰ θρησκευτικὰ ὡς χριστιανῶν καὶ ὁμοίως πρὸς αὐτὰ (similiter) τὰ καθήκοντα τῶν ὁπαδῶν τῶν ἄλλων θρησκευμάτων «ὅπως μηδεμιᾶ τιμῇ μηδὲ θρησκείᾳ τινὶ μειωθῆσθαι τι ὑφ' ἡμῶν δοκοίη». Εἶνε προφανέστατος ὁ σκοπὸς τοῦ διατάγματος. Δὲν ἀπνέμεται μόνον πλήρης ἐλευθερία εἰς τὸν Χριστιανισμὸν, δὲν διατάσσεται μόνον ἡ ἀπόδοσις τῶν δημευθέντων κτημάτων αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐπιτρέπεται ἡ ἐλευθερία καὶ ἀνεσώχλητος προσέλευσις εἰς αὐτόν, παρασκευάζεται ἄρα ἡ πλήρης αὐτοῦ ἐπικρατήσις καὶ ὁ θρίαμβος. Ὁ Κωνσταντῖνος ἐν αὐτῷ ἀπετύπωσε τὰς πραγματικὰς αὐτοῦ χριστιανικὰς πεποθήσεις, ἐν αὐτῷ παρίσταται, ὡς ἐλέχθη ἤδη, ἔχων τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν, ἀγαπᾷ καὶ θέλει νὰ προστατεύσῃ αὐτόν, πρὸς τὰ λοιπὰ θρησκεῦματα δὲν συνδέεται, ἀλλὰ δὲν κηρύσσει τὸν πόλεμον κατ' αὐτῶν, ἀνέχεται αὐτὰ.

Εἶνε λοιπὸν τὸ διάταγμα συντεταγμένον ὑπὸ τῆν ἄμεσον ἐπίδρασιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, χωρὶς ὅμως νὰ προσβάλλῃ τοὺς ἐθνικοὺς. Πολλοὶ δὲ φράσεις αὐτοῦ ἐθνικαί, αἵτινες, ἄλλως τε, ἀπαντῶσι καὶ παρὰ τοῖς τότε λατινοῖς χριστιανοῖς συγγραφεῦσι, δέον ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τοὺς γραμματεῖς, τοὺς συντάξαντας, καὶ εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐν τῷ Γραφείῳ τῶν Ἀυτοκρατόρων φρασεολογίαν, μὴ ἔχουσαι εἰδικὴν τινα σημασίαν, ἀφοῦ πολλῶ μεταγενέστερον, ἐν διατάγμασι τῶν χριστιανῶν Βασιλέων τοῦ Βυζαντίου, ἀπαντῶσι φράσεις ἐθνικαί, λ. χ. αὐτὰ τὰ διατάγματα τῶν Βασιλέων καλοῦνται «χρησιμοί», καὶ λόγος γίνεται ἐν αὐτοῖς «περὶ τῆς ἱερᾶς αὐτῶν κατοικίας», περὶ τοῦ

1. Πρὸς. P. Batiffol, La paix Constantinienne et le catholicisme, Paris 1914, σ. 229 ἔξ.

2. Tertulliani, Apologeticus 21, Πατρ. Migne lat. I, 403. Μετάφρασις Ἰ. Φραγκούλη, Ἐν Ἀθῆναις 1936, σ. 76.

«ιεροῦ δώματος», περὶ τῶν «βιωμῶν», εἰς οὓς ἔπρεπε νὰ προστρέχωσιν οἱ ἔχοντες ἀνάγκην ὑπήκοοι. Ἐν ἱεροῖς ὕμνοις τῆς Ἐκκλησίας τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως καλεῖται «χρησιμοδότημα». Ἡ ἐθνικὴ αὕτη φρασεολογία ἐπὶ μακρὸν ἐπεκράτησεν, ὑπάρχουσα δὲ καὶ ἐν τῷ ἐν Μεδιολάνοις ἐκδοθέντι διατάγματι μαρτυρεῖ, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὅτι δὲν προήλθε παρὰ χριστιανοῦ, ἀλλὰ παρὰ τῶν Γραμματέων τοῦ νεωστὶ εἰς τὸν Χριστιανισμὸν προσελθόντος Αὐτοκράτορος.

(Ἐπεται τὸ τέλος)

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Φιλιππησ. 2,5—11.

Ἐν τῇ ὑπὸ μελέτην ἀποστολικῇ ταύτῃ περικοπῇ περιλαμβάνει ἐν ἄκρῳ μὲν συντομίᾳ, ἀλλ' ἀκριβείᾳ καὶ ἀδρότητι ἀφθάστω ὁ μακάριος Ἀπόστολος Παῦλος τὰς ὑψίστας δογματικὰς ἀληθείας τῆς ἀγίας ἡμῶν πίστεως, ἐν ἀλληλουχίᾳ δὲ τοιαύτῃ, ὥστε δι' αὐτῶν νὰ προβάλληται ὁ ὅλος βίος τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τῆς αἰωνίου τοῦ Λόγου αἰγλης μέχρι τῆς ἐσχάτης αὐτοῦ ταπεινώσεως διὰ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου, τῆς ἀναστάσεως, τῆς Ἀναλήψεως καὶ τῆς ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ Πατρὸς καθέδρας. Εἶναι εὐνόητον λοιπὸν διατὶ ἡ Περικοπὴ αὕτη τῆς πρὸς Φιλιππησίου ἐπιστολῆς εἶναι περιφημὸς ἀπὸ θεολογικῆς ἀπόψεως.

Πρὶν ὅμως νὰ ἀτενίσωμεν τὰς ὑπερόχους τῆς περικοπῆς ταύτης ἀληθείας δὲν εἶναι ἄσκοπον νὰ δώσωμεν σπουδαίως τὴν προσοχὴν ἡμῶν καὶ εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ἀφορμὴν ἢ εὐκαιρίαν, ἣτις ὑπεγόρευσεν εἰς τὸν ἱερὸν συγγραφέα νὰ ἀνέλθῃ ὑπόπτερος εἰς τὰς ὑψίστας τῆς χριστιανικῆς θεωρίας σφαίρας. Διότι καὶ ἐν τούτῳ ἔχομεν νὰ ἀποθανυμάσωμεν καὶ καλούμεθα νὰ συμμερισθῶμεν τὰς πεποιθήσεις τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, αἵνες βεβαίως εἶναι καὶ ἀξίαι καὶ ἀληθεῖαι τῆς θρησκείας ἡμῶν. Οὐδεὶς ἄλλος ἀντέγραψε τόσον τὸν θεῖον ἡμῶν Σωτῆρα καὶ Διδάσκαλον Ἰησοῦν ὅσον ὁ Παῦλος. Ὁ Κύριος εἶπεν· «οὐ πᾶς ὁ λέγων με, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν Οὐρανοῖς» (Ματθ. 7,21), δηλῶν διὰ τούτου οὐ τῆς θεωρητικῆς πίστεως ἀπαραίτητος ἀκόλουθος δέον νὰ εἶναι τὰ ἔργα. Τοῦτο δι' ὅλου αὐτοῦ τοῦ βίου ὁ Κύριος ὑπετύπωσε. Δόγμα καὶ ἠθικὴ εἶναι ἀχώριστα ἐν τῷ χριστιανισμῷ. Τῆς ἀρχῆς ταύτης εὐρίσκομεν πανταχοῦ ἐχόμενον τὸν Ἀπόστολον Παῦλον καὶ ἐν τῷ κηρύγματι, καὶ ἐν τῷ βίῳ καὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ, τῶν ὁποίων καὶ ἡ ἐξωτερικὴ μορφή ἐξαγγέλλει τὴν ἀρχὴν ταύτην. Ἐκάστη ἐπιστολὴ δὲν εἶναι ἢ συναδέλφωσις χριστιανικοῦ δόγματος καὶ ἀντιστοίχου χριστιανικῆς ἠθικῆς. Τοιοῦτος εἶναι καὶ ὁ τύπος τοῦ ἀγρίου χριστιανοῦ: Τοιοῦτος εἶναι καὶ ὁ τύπος τοῦ ἀγρίου χριστιανοῦ: πιστεύειν ὀρθῶς, ἀλλὰ καὶ συμφώνως τῇ πίστει ζῆν.

Οὕτω καὶ ἐνταῦθα: ἀφοῦ ἐκάλεσε τὰς Φιλιππησίου εἰς τὸ κηθῆκον τῆς ἀμοιβαίας, ὡς μεταξὺ ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν, ἀγάπης, καὶ ἀφοῦ ὑπέδειξεν ὅτι ἡ ἀγάπη αὕτη γεννᾶται καὶ βασιζέται διὰ τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ τῆς αὐταπαρνησίας, ἐπικαλεῖται καὶ ὑπὸ τὴν μίαν ἔποψιν, τῆς ταπεινοφροσύνης, καὶ ὑπὸ

τὴν ἄλλην, τὴν τῆς αὐταπαρνησεως, τὸ τέλειον ἰδεῶδες, αὐτὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ εἰσέρχεται οὕτως εἰς τὸ περὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ δόγμα τῆς ἐνανθρωπήσεως, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ λυδία λίθος καὶ τὸ ἐπιστέγασμα τῶν δύο θεμελιωδεστάτων ἠθικῶν ἀρετῶν. Πρὸς ὑποθέξιν λοιπὸν ἐνόητος πραγματικῆς τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἄλληλα, ἵνα, ὡς λέγει ὁ Παῦλος, «τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχωμεν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῶμεν καὶ ὤμεν σύμψυχοι, τὸ ἐν φρονούντες», πράγμα τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀδελφωσύνης τὸ ἰδεῶδες, δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος παρὰ νὰ «φρονήσωμεν τοῦτο ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». «Τοῦτο ἐν ὑμῖν φρονεῖσθω», τοιαύτην δηλαδὴ ψυχικὴν ἐνδόμυχον διάθεσιν, τοιαύτας σκέψεις καὶ συναισθήματα ἃς ἔχη ἕκαστος ἐξ ἡμῶν, οἷα εἶχε καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστός. «Ροῦτο φρονεῖσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». Ποῖον δὲ τοῦτο; Καίτοι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, τὸ δεύτερον τῆς Ἁγίας Τριάδος πρόσωπον, εἶναι Θεός, ὅμως ἀπὸ τῆς ἀπείρου θείας δόξης ἀφῆκε νὰ δοκιμάσῃ ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτως πρὸς τὴν θείαν αὐτοῦ ὑπόστασιν τοιαύτας ἐκ μέρους τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ταπεινώσεις καὶ ἐξευτελισμούς, ὥστε νὰ ἀνοβῆ καὶ τὸν σταυρὸν ὡς τις κακοῦργος. Ποῖον ἄλλο τεκμήριον ταπεινώσεως καὶ αὐταπαρνησίας ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου, καὶ ἰδιαίτατα τοῦ πεσόντος ἀνθρώπου ὑπάρχει, παρὰ ὁ ἐκούσιος σταυρικός τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν θάνατος; Πρὸς αὐτὸν λοιπὸν πρέπει νὰ εἴμεθα ἐστραμμένοι, καὶ τὸ παράδειγμα αὐτοῦ πρέπει νὰ ἐμπνέῃ καὶ νὰ φρονηματίξῃ πάντα χριστιανὸν οὕτως, ὥστε διὰ τοιούτου κοινοῦ φρονήματος νὰ χαλκευθῆ καὶ ἡ ἐσωτερικὴ ἡμῶν ὡς μελῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐνόητος. Οὐχὶ ἀσκόπως δὲ ὁ μακάριος Παῦλος ὡς ἀποτελέσμα τῆς ἄκρας τοῦ Κυρίου ἡμῶν ταπεινώσεως μελετᾷ τὴν ἐπακολουθήσαν δόξαν καὶ κατὰ τὸ ἀνθρώπινον αὐτοῦ, διὰ τῆς ἀναστάσεως, ἀναλήψεως καὶ τῆς ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς καθέδρας. Ἐὰν ἡ ταπεινοφροσύνη πλειστάκις δίδει τὴν λαβὴν εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ παραγκονίζωσι τοὺς μὴ θορυβούντας τούτους ταπεινοὺς, καὶ ἐνίοτε εἰς μηδὲν νὰ λογίζωμεν αὐτούς, ἢ κρίσις ὅμως τοῦ Θεοῦ, βεβαίῃ ἢ θρησκεία μας, δὲν εἶναι κρίσις ἀνθρώπων. «Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνους ἀντιτάσσει· ταπεινοὺς δὲ δίδωσι χάριν».

K.

Α' Κορινθ. 3,9—17

Εἰς ὕψη ἀγγελικὰ ἵπταται ὁ μακάριος Ἀπόστολος Παῦλος· ἡ γλῶσσα αὐτοῦ εἶναι ὁμολογουμένως γλῶσσα αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ. Αἱ ἔννοιαι αὐτοῦ καὶ αἱ σκέψεις εἶναι ὀφθαλμοφανῶς θεοκίνητοι. Εἰς τὰ χεῖλη του δὲ καὶ εἰς τὴν γραφίδα του πόσον ἐξυψοῦται ὁ ἀνθρώπος! Πῶς ἐκτιμᾷ ἰδίᾳ τὸ ἔργον τῶν λειτουργῶν τοῦ Εὐαγγελίου, τῶν κηρύκων τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ! καὶ πῶς ὁ μακάριος ἐπειγεται νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν τοῦ χριστιανοῦ εἰς τὴν βαθεῖαν κατανόησιν τῆς χριστιανικῆς ἰδιότητος! Πῶς δὲ περικόπτει καὶ τὰ πτερὰ πάσης ἀνθρωπίνης ματαιοδοξίας καὶ ἐπάρσεως τῶν ἐργατῶν τοῦ Εὐαγγελίου! Ὁ κηρῦτ-σων τὸν Χριστὸν εἶναι συνεργὸς τοῦ Θεοῦ. Οἷα τιμῆ!

Οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον εἶναι ἀγρός τοῦ Θεοῦ, εἶναι οἰκοδομὴ κτιζομένη τοῦ Θεοῦ. «Θεοῦ ἔσμεν συνεργοί· Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομὴ ἔσθε», γράφει ὁ Παῦλος πρὸς τοὺς προσφιλεῖς αὐτοῦ χριστιανούς τῆς Κορίνθου. Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς οὐκ εὐνοοῦσι νὰ βλέπωσι τὸν προορισμὸν καὶ τὸν δρόμον τοῦ καθήκοντος αὐτῶν οἱ κηρύσσοντες Χριστόν. Πᾶσαν «τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ χάριν» εἰς τούτο οφείλουσι νὰ καταβάλλωσιν, εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἀγροῦ τοῦ Κυρίου. Αὐτοὶ εἶναι οἱ «γεωργοί», οἱ «οἰκοδόμοι» τοῦ «μυστικοῦ» Σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ διδάσκων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ συνεχίζει τὸ ἔργον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ Ἀποστόλων. Ἄλλ' ἐν τῇ ἀσκήσει τοῦ ἔργου τούτου ἔχει τὴν εὐθύνην νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ τῆς οἰκοδομῆς, τῆς ὁποίας τὰ θεμέλια εἶναι θεμελιωμένα καὶ ἡ ὁποία εἶναι ἤδη προκεχωρημένη. Οὐσιώδης εἶναι ἡ σύστασις τοῦ Ἀποστόλου. Εἴμεθα μὲν οἱ διδάσκοντες τὴν χριστιανικὴν πίσιν «γεωργοί» καὶ «οἰκοδόμοι» οἰκοδομῆς Θεοῦ, ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποστῶμεν τοῦ σχεδίου καὶ τοῦ θεμελίου, περὶ τῶν ὁποίων ὁ Παῦλος γράφει ἐν τῇ ὑπὸ σκεπῆν περικοπῇ ὅτι «ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον τέθεικε», θεμέλιον τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ «ὁ Ἰησοῦς Χριστός». Εἴμεθα ἐργάται ὄχι ἀρχιτέκτονες μὲν προορισμὸν νὰ ἐποικοδομῶμεν, νὰ προτιθέμεθα ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς ἐπὶ τὸ δοθέν σχέδιον, καὶ ὄχι κατὰ βούλησιν. Ἐτεῦθεν ἡ σοβαριότης τοῦ Ἀποστόλου σύστασις: «Ἐκαστος βλέπω πῶς ἐποικοδομεῖ».

Ἐπιστῶ δὲ ὁ Ἀποστολὸς Παῦλος τὴν προσοχὴν πάντων ἡμῶν τῶν διδασκόντων Χριστόν περὶ τὸ σημεῖον τούτο, διότι καὶ ὁ μισθὸς παρὰ Κυρίου θὰ ἐξαρτηθῇ ὄχι ἐκ τοῦ ἀπλῶς ἐργάζεσθαι καὶ κηρύττειν, ἀλλ' ἐκ τοῦ τρόπου τοῦ ἐποικοδομεῖν. Ὁ Θεός, βεβαίως ὁ Παῦλος, θὰ κρίνῃ τὸ ἔργον ἐκάστου ὄχι ἀπλῶς κατὰ πόσον ἐκοπίασεν ἐν τῷ ἀγρῷ καὶ ἐν τῇ οἰκοδομῇ αὐτοῦ, ἀλλὰ κατὰ πόσον ἐξετέλεσεν ἔργον ἐποικοδομῆς ἐπὶ τοῦ κειμένου θεμελίου. Ἐκαστος ἔχει εὐθύνην ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ προσωπικὴν ὡς πρὸς τὴν πιστὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀποστολικοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ σχεδίου τῆς «οἰκοδομῆς τῆς Ἐκκλησίας». Ἐκεῖνος, ὅστις θὰ ἐπεχειρῆ νὰ παρεκκλίνῃ τοῦ σχεδίου τούτου, δὲν θὰ ἦτο πλέον οἰκοδόμος τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ κατασκευάσματος ἄλλου, καθαρώς ἀνθρώπινου. Ἡ ἐπιφύλαξις δὲ τῆς ἀπαραβάτου τηρήσεως τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ σχεδίου ἐκ μέρους τῶν κηρύκων τοῦ Εὐαγγελίου ἀναφέρεται μὲν κυρίως εἰς τὸ θεμέλιον τῆς οἰκοδομῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ποιὸν τοῦ ὑλικοῦ διὰ τοῦ ὁποίου ἕκαστος θέτει ἐπὶ τοῦ θεμελίου καὶ τῆς μέχρι τοῦδε οἰκοδομῆς, ποιὸν διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἐμφανηθῆ καὶ ὁ ζῆλος αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ ἔργου τοῦ Σωτήρος. Μεταξὺ τῶν κηρύκων τοῦ Εὐαγγελίου ἄλλοι μὲν ἐπιθέτουσιν ἐπὶ τῇ οἰκοδομῇ «χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους» ἥτοι ἐν συναισθήσει τῆς ὑψηλότητος τοῦ ἔργου τῶν καὶ τῆς βαθυτάτης εὐθύνης τῶν διαφερόντων ὑπὸ τοῦ μεγίστου ζήλου πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ τῆς σοβαρᾶς, εὐσυνειδήτου, μεμελετημένης ἐργασίας αὐτῶν παράγουσιν ἔργον πολύτιμον, εὐσταθές,

μένον, ἄλλοι δὲ καταθέτουσιν εἰς τὴν οἰκοδομὴν «ξύλα, χόρτον, καλάμην», ἀποδεικνύοντες ζῆλον πάντως τινά, ἀλλὰ κατὰ πολὺ ὑπολειπόμενοι τοῦ ἰδεώδους ἱεροκήρυκος. Κατὰ τὴν μέλλουσαν Κεῖσιν ὁ Σωτὴρ θὰ κρίνῃ τὸ ἔργον ἐνὸς ἐκάστου κήρυκος τοῦ Εὐαγγελίου κατὰ πόσον ἐπετέλεσε τούτο μετὰ ζήλου καὶ σοβαριότητος τῆς προεπούσης. Θὰ στερηθῇ δὲ μισθοῦ ὁ χλιαρῶς καὶ ἀάππως ἐξ ὑπατιότητος τυχὸν ἑαυτοῦ ἐπιτελέσας τὸ λειτουργημα τοῦ κηρύγματος, καίτοι αὐτὸς προσωπικῶς διὰ τὸ κάποιον ζῆλόν του θὰ σωθῇ «κατ' ἄκραν συγκατάβασιν». Ἄν δέ τις τυχὸν διὰ τῆς δισταραμένης αὐτοῦ διδασκαλίας ἐσκάνδαλισε καὶ ἔφερε φθορὰν εἰς τὸ χριστιανικὸν περιβάλλον, ἡ τιμωρία αὐτοῦ θὰ εἶναι ἀνάλογος: «Εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθειρεῖ, φθερεῖ τούτον ὁ Θεός».

K.

Η ΠΑΥΣΙΣ ΤΩΝ ΕΝΟΡΙΑΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Ἐπὶ σαφῶν διατάξεων τῶν νόμων, ἐφ' ὧν μάλιστα εἶναι σύμφωνος ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μετὰ τοῦ Ὑπουργείου, ὅταν ἔα μᾶλλον αἱ διατάξεις αὗται τὰ μέγιστα συντελοῦσιν εἰς τὴν εὐρυθμὸν διοίκησιν τῶν ἐνοριακῶν ναῶν, παρέλκει πᾶσα ἄλλη ἐρμηνεύσα, συνεπῶς τὸ ἐρώτημα ὅτε τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὑπέβαλε πρὸς τὸ Νομικὸν Συμβούλιον ἐπερώτησεν, ἐάν ἰσχύη ἡ προσφυγὴ ἐπὶ παύσεσιν Ἐνοριακῶν Επιτροπῶν ὑπὸ τῶν Μητροπολιτικῶν Συμβουλίων.

Τὸ ἐδ. 5^ο τοῦ ἀ.θ. 75 τοῦ κωδ. νόμου 5439 ἀναγράφει ὅτι τὸ Μητρο. Συμβούλιον προκειμένου περὶ παραβάσεσιν τῶν Ἐνορ. Επιτροπῶν προβαίνει εἰς τὴν παῦσιν αὐτῶν μετ' ἀπολογίαν τούτων. Αἱ δὲ Ἐνορ. Επιτροπῆαι ἔχουσι δικαίωμα ἵνα ἐντὸς μηνὸς κάμωσι προσφυγὴν εἰς τὴν κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἰδίου ἄρθρου ἐδ. η' ἐπιτροπῆν καὶ μετὰ τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς, ἐάν εἶναι σύμφωνος τότε παραδίδωσι τὴν ὑπερσίαν.

Ἡ διάταξις αὕτη εἶχε πολλὰ τὰ ἐλαττωματικὰ ὧν τὸ σπουδαιότερον, ὅτι ἡ προσφυγὴ ἐξεδικάζετο μετὰ παρέλευσιν 4—5 μηνῶν, καθ' ὃ διάστημα ἡ παυθεῖσα ἐπιτροπὴ ἐξηκολούθει νὰ διαχειρίζεται τὰ τοῦ ναοῦ, πολλάκις δὲ ἢ ἐπὶ τῶν προσφυγῶν ἐπιτροπῆ, μὴ ἔχουσα ὅλα τὰ παραστατικά ἔγγραφα καὶ μακρὰν προσωπικῶν ἀντιλήψεων εὐρισκομένη, δὲν ἐνέκρινε τὴν παῦσιν ταύτην, πρὸς ἔπαρσιν τῶν Ἐνορ. ἐπιτροπῶν καὶ μείωσιν προφανῆ τοῦ τε Μητροπολιτικοῦ Προέδρου τοῦ Μητρο. Συμβουλίου ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων μελῶν αὐτοῦ. Τὰ αἰτοπα ταῦτα περιήλθον εἰς γνώσιν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Θερησκευμάτων ἐκ καθημερινῶν παραστάσεων διαφόρων Ἱεραρχῶν καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τὸ δὲ Ὑπουργεῖον ἀναγνωρίσας ταύτας πρόεβη διὰ τῶν ἄρθρ. 13 τῶν ἀπὸ 19 Νοεμβρ. 1935 ἀναγκ. νόμου εἰς τὴν τροποποίησιν, ὡς ἀναγράφει ἐπιτῶς, τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρ. 75 ἐδ. 5^ο τοῦ κωδ. νόμου 5439. Διὰ τῆς τροποποιήσεως ταύτης ἐνομοθέτης δύο τινὰ ἠθέλησεν. Κατήργησε τὸ δικαίωμα τῆς προσφυγῆς τῶν Ἐνορ. Επιτροπῶν

καταστήσας τὴν παῦσιν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Μητρο. Συμβουλίου ἀνέκκλητον, καθώρισε δὲ διὰ νέας προσθέτου διατάξεως καὶ ἐτέραν μικροτέραν ποινὴν ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, καὶ ταύτην ἐπιβαλλομένην, τὴν ποινὴν τῶν μέχρι 500 δραχ. προστίμου καὶ ταύτην ἀνέκκλητον. Ἐὰν ἡ λέξις ἀνέκκλητος δὲν ἦτο προσδιορισμὸς ἀμφοτέρων τῶν ἀναγραφομένων ποινῶν, τότε ὁ νομοθέτης θὰ ἀνέγραφε μόνον τὴν νέαν προστιθεμένην ποινὴν τοῦ προστίμου τῶν 500 δραχ. καὶ ἦτο περιττὸν νὰ ἀναγραφῆ ἐπαναλαμβάνων τὴν ποινὴν τῆς παύσεως, ἥτις ἀνεγρόφετο ἐν τῷ ἄρθρῳ 75 παραγρ. ΣΤ' τοῦ κωδ. 5439 νόμου. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν τὸ ἄρθρον 13 τοῦ ἀναγκαστικοῦ νόμου ἀπὸ 19 Νοεμβρίου 1935 ἀναγράφει ὁρθῶς ὅτι τροποποιεῖ τὴν παράγραφον ΣΤ' τοῦ ἄρθρου 75 τοῦ κωδ. 5439 νόμου, ἡ τροποποίησις ἀναφέρεται εἰς μόνον τὴν λέξιν ἀνέκκλητος τροποποιεῖν διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς προσφυγῆς καὶ καθιστῶν τὴν παῦσιν τῶν Ἐπιτροπῶν ἀνέκκλητον.

Ἡ ἐρμηνεῖα δὲ αὕτη ἰσχύει ἤδη ἐπὶ τρία περίπου ἔτη ἥτις ἐπέφερε πειθαρχίαν καὶ ἄκραν τάξιν εἰς τὰς ἐνοριακὰς ἐπιτροπὰς πρὸς τὸ συμφέρον τῶν ἐνοριακῶν ναῶν. Ἄλλ' οὔτε εἶναι δυνατόν νὰ πιστευθῆ ὅτι θὰ εὐρεθῶσι Μητρο. Συμβούλια, εἰς ἃ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μητροπολίτου μέτεχουσι καὶ δύο ξένοι πρὸς τὸν τόπον δημοῖσι ὑπάλληλοι, ὁ Πρωτοδίκης καὶ ὁ Οἶκος. Ἐφορὸς, αἶνα θὰ προβῶσιν ἀνευ ἀφορητῆς καὶ ἐπιβαλλομένης ἀνάγκης εἰς παῦσιν Ἐνορχ. Ἐπιτροπῶν, ἀφοῦ μάλιστα ὁ νομοθέτης τροποποιῶν κατὰ τοῦτο τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ νόμου, καθώρισε καὶ μικροτέραν ποινὴν τὴν τοῦ προστίμου μέχρι 500 δραχμῶν. Οὔτε ἔχει σημασίαν ὅτι δὲν καταργήθησαν τὰ ἄλλα ἐδάφια μετὰ τὸ ἦν αἶνα ἀναγράφουσι λεπτομερείας τῆς προσφυγῆς, ἀφοῦ καταργουμένης ἐν τῷ 6ῳ ἐδ. προσφυγῆς ἀπονοῦσιν ἀναμφιβόλως αἱ λεπτομέρειαι αὐτῆς. Ἄλλως τε παραμένει ἐλευθέρῃ ἡ ὁδὸς πρὸς τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας εἰς ἐνδεχομένην αὐθαίρετόν τινα παῦσιν ἐξ ἀμίσθου ἄλλως τε ἀξιώματος.

Εὐτυχῶς τὴν ὁρθὴν ταύτην καὶ γραμματικῶς καὶ λογικῶς ἐρμηνεῖαν τοῦ νόμου ἀπεδέχθη ὁ κ. ἐπὶ τῶν Θεοσκειμμάτων Ὑπουργός, νομομαθὴς ἔγκριτος, καὶ οὕτως ἡ ἐπὶ τριετίαν ἀσκομένη ἄκρα πειθαρχία τῶν Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν θὰ ἐξακολουθήσῃ. Εἰς τοῦτο καὶ τὸ συμφέρον τῶν Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν καὶ ἡ σκοπιμότης συμφωνεῖ, διότι διὰ μικρὰς παραβάσεις ἢ καταχρήσεις προτιμότερον αἱ ἐνοριακοὶ ἐπιτροποὶ νὰ ἀποστέλλωνται εἰς τὸν οἶκόν των ἀπαλλασσόμενοι ἀπὸ ἀμισθον ἀξίωμα, ἢ εἰς τὰς φυλακὰς, καθιστομένης δυσχεροῦς τῆς θέσεως τοῦ Μητροπολίτου προκειμένου νὰ φυλακίσῃ ἀπλοῦς ἰδίως τῆς ὑπαίθρου ἀγρότας πολλάκις παραπλανωμένους ἀπὸ τοὺς γραμματεῖς των.

† Ο ΘΕΣΣΑΛΙΩΤΙΔΟΣ ΙΕΖΕΚΙΗΛ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΓΥΘΕΙΟΥ, ΟΙΤΥΛΟΥ ΚΑΙ ΚΥΘΗΡΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΕΘΙΜΟΥ ΤΗΣ "ΒΕΝΤΕΤΑΣ",

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΥΘΕΙΟΥ, ΟΙΤΥΛΟΥ
ΚΑΙ ΚΥΘΗΡΩΝ

— Ἐν Γυθείῳ τῇ 14 Αὐγούστου 1937

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ

Ἐπόλειμμα τῶν κοινωνικῶν ἀντιλήψεων κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας τοῦ ἔθνους μας εἶναι καὶ τὸ σήμερον ἀπαντῶμενον ἐν τῇ ἐνδόξῳ ταύτῃ χώρᾳ τῶν πνευματικῶν ἡμῶν τέκνων αἴσθημα τῆς ἐκδικήσεως, ἡ πολυθρύλητος Βεντέτα, τὸ νοσηρὸν τοῦτο αἴσθημα ἀναπτυχθὲν εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου διηύθυνε τὰς κοινωνικὰς σχέσεις καὶ ἐρρῶθιμιζε τὰς διαφορὰς, γεννηθὲν εἰς χρόνους καθ' οὓς ὑπόδουλον τὸ ἔθνος ἡμῶν ἐστερεῖτο καθιδρυμένων Δικαστηρίων, πρὸς τὰ ὁποῖα θὰ κατέφευγεν ὁ ἀδικούμενος, ἐκζητῶν τὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου καὶ ἱκανοποίησιν ἐκ τοῦ προηγουμένου εἰς αὐτὸν ἀδικήματος· κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς ἐλλείψεως κρατικῆς ὁργανώσεως, εὐλογον ἦτο νὰ ἀναπτυχθῆ τὸ πρωτόγονον αἴσθημα τῆς ἐκδικήσεως, ἐκδικήσεως σκληρᾶς ἀποτροπαίου καὶ ἐν πολλοῖς ἀνάνδρου· μὴ ἔχων ὁ ἐκδικηθεὶς τότε ποῦ νὰ προσφύγῃ πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ὀδυνηρῆς τραθείσης φιλοτιμίας του ἢ πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς γενομένης εἰς αὐτὸν ἀδικίας· κατέφευγεν εἰς τὰς ἰδίους αὐτοῦ δυνάμεις. Καὶ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐξελιχθη τὸ αἴσθημα τῆς ἐκδικήσεως εἰς τοιαῦτον βαθμὸν σκληρότητας, ὥστε εἰς τὸν σημερινὸν αἰῶνα τῆς ὑπερόχου ἀνθρωπίνης προόδου καὶ τῆς πλήρους κρατικῆς ὁργανώσεως νὰ θεωρῆται καὶ νὰ εἶναι αὐτόχρημα βάρβαρον τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεως, καὶ δὴ ἐπὶ παντος συγγενοῦς τοῦ ἀντιπάλου, ὑπερβιάζει τὸν κατεχόμενον ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τοῦ ἡμαγίου ἀνθρώπου καὶ ὁ τοιαῦτα αἰσθανόμενος πρέπει νὰ ἀποξενούται καὶ νὰ ἐκβάλλεται ἐκ τῆς σημερινῆς κοινωνίας. Τοιαῦτα σήμερον διατηρούμενα αἰσθήματα ἀποτελοῦν κοινωνικὸν σιῖμα καὶ γεννοῦν τὸν ἀποτροπιασμὸν εἰς πάντα κοινῆς ἀντιλήψεως ἀνθρώπων.

Σήμερον ὅποτε τὸ κράτος εἶναι τοσοῦτον ὁργανισμένον, ὥστε νὰ ἀπονέμηται ἡ δικαιοσύνη καὶ εἰς αὐτὰ τὰ χωρία, καὶ εἰς αὐτὸν τὸν τόπον τῆς ἔριδος νὰ προσέρχεται ὁ ἀκέραιος δικαστὴς διὰ νὰ κρίνῃ ἀνεπηρέαστως, σήμερον ὅποτε ἡ ζωὴ καὶ ἡ περιουσία τῶν πολιτῶν ἐπαινετῶς προστατεύεται διὰ τῆς παρουσίας τῶν κρατικῶν ὁργάνων τῆς τάξεως εἰς τὸ ἔσχατον χωρίον καὶ εἰς τὸν τελευταῖον συνοικισμόν, πράγματι αἴσχος εἶναι νὰ διαπνέσται τις ὑπὸ τοῦ ταπεινοῦ αἰσθήματος τῆς ἐκδικήσεως καὶ δὴ κατ' ἀθῶων.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μείνῃ ἀσυγκίνητος ἐκ τοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ οἰκογενειῶν ἐκ τῆς ἐπαράτου ταύτης Βεντέτας, ἥτις τοσοῦτον ὑπερβιάζει τὸν λαὸν τῆς Μάνης εἰς τὰ ὄμματα τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων, οὐδὲ νὰ ἀνέχεται ἐπὶ πλέον, ὅπως ὁ ἐνάρετος καὶ χριστιανικὸς οὗτος λαὸς καταβιβρώσεται ψυχικῶς ὑπὸ αἰσθήματος ἀντιχριστιανικοῦ ὅπως εἶναι

τὸ αἶσθημα τῆς ἐκδικήσεως: ἡ Βεντέττα. Δι' ὃ ὁ Ἄρχιερεὺς ὑμῶν ἐν τῇ μόνῃ μερίμνῃ του διὰ πᾶν ὅ,τι ἀπασχολεῖ σοβαρῶς τὸ κοινωνικὸν σύνολον τῶν πνευματικῶν του τέκνων προήλθεν εἰς τὴν ἐν τῇ ἔδρῳ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως σύστασιν μεγάλῃς Ἐπιτροπῆς ἐξ ἀνωτέρων δημοσίων λειτουργῶν καὶ ἐπιλέκτων πολιτῶν, ἵνα παρακολουθῇ, παραλαβάνῃ καὶ καταστέλλῃ τὰ ἀδικήματα ἐκ Βεντέττας καὶ ἐν γένει λάβῃ τὰ προσήκοντα μέτρα πρὸς κάθαρσιν τοῦ ἱστορικοῦ τούτου τύπου ἐκ τοῦ ἄγους τοῦ ὀλεθρίου τούτου καὶ βαρβάρου καὶ ἀντιχριστιανικοῦ ἐθίμου. Ἄλλ' ἢ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ ἀρκεσθῇ εἰς μόνον τοῦτο· ἀπευθύνεται πατρικῶς πρὸς ἅπαν τὸ ποίμνιον τῆς ἡρωϊκῆς Μάνης καὶ ἐπιστῆ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς τοὺς τόσους μέχρι σήμερον θφαιρισμοὺς οἰκαγενειῶν, οἵτινες προήλθον ἐκ τῆς ἐκδικήσεως. Ὑπενθυμίζει εἰς τοῦτο πόσα παιδιά ἔστερηθησαν τῶν γονέων των καὶ ἔφαγον τὸ «κικρὸ ψωμὶ τῆς ὀρφάνειας», πόσα μητέρες ἔκλαυσαν μετὰ σπαραγμοῦ τοὺς μονογενεῖς των. Ὑπενθυμίζει τὸ οἰκτρὸν καὶ ἀπαίσιον φαινόμενον τοῦ πένθους καὶ τῆς ἐρημώσεως ὀλοκλήρων οἰκων. Καὶ ἀληθῶς πόσα κρουγαὶ στυγνῆς λύπης καὶ οἰμωγαὶ ἀπέλπιδες δὲν ἀκούονται δυστυχῶς καὶ σήμερον ἐκ τῶν δοιμαζομένων ἀντιπάλων οἰκαγενειῶν.

Ὅλος αὐτὸς ὁ κοπετὸς καὶ ὁ θρησκ. ἐν σπαραγμοῦ καὶ ὁ ἀφανισμὸς ὑπάρξων, ἐν πολλοῖς τελείως ἀθῶων, ἐφ' ὧν τόσας ἐλπίδας γλυκειᾶς ἐστήριζον γέροντες γονεῖς καὶ χῆραι μητέρες, δὲν προσέρχονται ἄλλοθι ἢ ἐκ τοῦ ταπεινοῦ αἰσθήματος τῆς ἀγρίας ἐκδικήσεως.

Ἀπευθύνομαι ὡς Ἄρχιερεὺς τοῦ Χριστοῦ καὶ Πνευματικὸς ἡμῶν Πατὴρ πρὸς τὰς καρδίας τῶν προσφιλῶν πνευματικῶν μου τέκνων, διὰ νὰ καταδείξω τὸ ἄμωρτολὸν καὶ βέροβαρον τοῦ ἀντιχριστιανικοῦ τούτου ἐθίμου, διὰ νὰ τονίσω πόσον φεύγομεν ἀπὸ τὴν χάριν καὶ εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ μετὰ τὴν δουλείαν εἰς αὐτό, διὰ νὰ διεγείρω τὸν ἀποτροπισασμὸν ὑμῶν τῶν πεφιλημένων μου πνευματικῶν τέκνων κατὰ τῆς ἐκδικήσεως. Ἀπευθύνομαι τοῖς ἐπὶ μαρφῶσι διακρινομένοις διὰ νὰ ἐκζητήσω τὴν συνδρομὴν των τὴν πολυτίμον πρὸς κατάπαυσιν τοῦ στυγεροῦ τούτου πάθους. Ποιοῦμεν πατρικὴν ἔκκλησιν πρὸς πάντα Μανιάτην οὐχὶ μόνον ὀνόματι, ἀλλὰ καὶ πράγματι χριστιανὸν διὰ νὰ εἴπω ὅτι ὁ ἀληθὴς χριστιανὸς μόνον ἐξ αἰσθημάτων εὐγενῶν καὶ φιλανθρώπων πρέπει νὰ διαπνέεται καὶ οὐχὶ ἐκ βαρβάρων καὶ ἀγρίων παθῶν. Ναὶ γνωρίζων τόσον καλῶς τὴν φυσικὴν φιλοτιμίαν καὶ ὑπερηφάνειαν τῶν ἀγαπητῶν τέκνων τῆς ἡρωϊκῆς ταύτης καὶ ἐνδόξου χώρας, γνωρίζων τὴν παροπαράδοτον εὐσέβειαν αὐτῶν, γνωρίζων τὴν ψυχὴν των καὶ τὰς ἀρετὰς των, στρέφω τὰ πατρικὰ ὄμματα τῆς ψυχῆς μου πρὸς ὑμᾶς πιστεύων ἀκαράδαντως ὅτι θὰ εἰσακουσθῶν πρεπόντως ἐν προκειμένῳ εἰ παραινέσεις αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, πρὸς τὰς ὁποίας εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ θὰ συμμορφωθῆτε ἀπαξάπαντες. Οὕτω θὰ ἀποδείξητε καὶ ἐμπράκτως πόσον σέβεσθε τοῦ Θεοῦ τὰς ἐντολὰς καὶ πόσον αἰσθάνεσθε βαθέως τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης Αὐτοῦ.

Ἡ κατάπαυσις τοῦ ἐπονειδίστου καὶ ἐξολοθρευτικοῦ τούτου ἐθίμου θὰ εἶνε ἀκόμη μία ἀπόδειξις ἀνωτέρου πολιτισμοῦ, μία ἐκδήλωσις μιᾶς χριστιανικῆς μεταστροφῆς ἀνταξίας καὶ τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ ὀνόματος καὶ τῆς εὐγενεοῦς Ἑλληνικῆς καταγωγῆς τῶν ἀγαπητῶν ἡμῶν πνευματικῶν τέκνων τῆς ἡρωϊκῆς καὶ ἀθανάτου Μάνης. Ἡ δὲ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἀγίου Πνεύματος ἂς εἶνε πάντοτε καὶ ἐν παντί μετὰ πάντων ὑμῶν.

Πατὴρ καὶ εὐχέτης

† Ο ΓΥΓΕΙΟΥ ΟΙΤΥΛΟΥ ΚΑΙ ΚΥΘΗΡΩΝ ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

ΕΓΓΡΑΦΟΝ

ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ Κ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΝ

Ἄριθ. Πρωτ. 998

Βενιαμὴν ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἱερῶτατε Μητροπολίτα Θεσσαλονίκης, Ὑπέριμε καὶ Ἐξορχε πάσης Θεσσαλίας, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφε καὶ συλλειτουργε τῆς Ἡμῶν Μετροίτητος κύριε Γεννάδιε, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρῳ Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Ἀσμένως λίαν ἐκ τοῦ ἀποῖδ'. Ματοῦ ἐν. ἔτ. γράμματος τῆς ὑμετέρας φίλης Ἱερότητος ἐλάβομεν γνώσιν μετὰ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τῆς συμπληρώσεως 2 δευτείας ἀπὸ τῆς προαναγωγῆς αὐτῆς ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λήμνου εἰς τὴν μεγάλην καὶ περιβλεπτοὴν Μητροπόλιν Θεσσαλονίκης.

Τὸ αἶτιον τοῦτο ἱσχυραῖον τῆς ζηλωτικῆς καὶ τεταμένης ἐν τῇ τῶν Θεσσαλονικέων Ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ ποιμαντορικῆς διακονίας τῆς ὑμετέρας ἀγαπητῆς Ἱερότητος, τὸ πεπληρωμένον διὰ βουλευμάτων κεδνῶν καὶ ἔργων ἀγαστῶν ὑπὲρ τοῦ παρὰ Θεοῦ πεπιστευμένου αὐτῇ λογικοῦ ποιμνίου, μετ' ἐξιδιασμένης χάρις χωροεἰσφέρει καὶ ἡ Μήτηρ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἀγαλλομένη καὶ αἶνον καὶ δοξολογίαν καὶ αὐτῇ ἀναπέμπουσα τῷ οὐρανῷ τῆς Ἐκκλησίας δομήτορι, ὅτι πλουσίαν κατέπεμψε τὴν χάριν αὐτοῦ τῇ ὑμετέρῳ Ἱερότητι καὶ ἐτίσχυσεν αὐτὴν εἰς τὸ οὕτω διακεκομμένως ἐπιτελέσαι κατὰ τὸ διαγραφῆσαν μακρὸν διάστημα τὴν ἀνατεθεισάν αὐτῇ ὑψηλὴν διακονίαν.

Ἐκφράζομεν δὲ ἀποφάσεως, διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς τῇ ὑμετέρῳ λίαν πεφιλημένῃ ἡμῖν Ἱερότητι ἐπὶ τῷ εὐτυχεῖ γεγονότι τὰ θεοῦ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ ἡμῶν συγχαρητήρια καὶ τὰς ἐιδομύχους αὐτῆς καὶ ἡμῶν εὐχὰς, ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς χωροεἰσφέρει αὐτῇ καὶ ἐφεξῆς ὑγιεῖαν ἀσσημῆ καὶ ἔτη ὡς πλείστα, ἵνα ὑγιαίνουσα καὶ μακροημεροῦσα ἐξακολουθῇ ἐπιτελοῦσα τὸ τετιμημένον αὐτῆς ἔργον ἐπὶ τῷ τῆς Ἐπαρχίας αὐτῆς καὶ τῷ γενικῷ τῆς Ἐκκλησίας ἀγαθῷ.

Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἀπειρον ἔλεος εἴη πάντοτε μετ' αὐτῆς.

α θ λζ'. Ἰουλίου ιγ'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἀγαπητὸς ἐν Χῶ ἀδελφός.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Ὁ Βουλγαρικὸς λαός, ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλους γείτονας αὐτοῦ χριστιανούς, εἶναι εἰς τὸ ἔπακρον θρησκευτικὸς καὶ θεοσεβής. Ποιεῖται περὶ πολλοῦ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ ἀγαπᾷ τὴν Ἐκκλησίαν. Εἶναι πρόθυμος νὰ θυσιάσῃ τὸ πᾶν, οὐχὶ ὅμως καὶ τὴν πίστιν αὐτοῦ, καθόσον χάρις εἰς αὐτὴν καὶ μόνον διετήρησε κατὰ τὴν μακροαίωνα δουλείαν αὐτοῦ τὴν ἐθνικὴν αὐθυπαρξίαν του. Ἡ θρησκευτικότης καὶ ἡ θεοσεβεία αὐτοῦ ἦσαν πολὺ μεγαλείτερα πρὸ τῆς ἀπελευθερώσεως. Σὺν τῇ πολιτικῇ ἐλευθερίᾳ, ἐν τούτοις, ἐνεφανίσθη καὶ ἡ κακῶς ἐννοουμένη πνευματικὴ ἐλευθερία. Ἀπὸ τῶν πρώτων ἀκόμενῶν ἐτῶν τῆς ἀπελευθερώσεως, παρεισέφερον ἐξ Ἑυρώπης καὶ Ρωσίας διάφοροι τάσεις τῶν ἄκρων. Οἱ τυχόντες μορφώσεως ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις διδάσκαλοι ἤρξαντο κηρύσσοντες τὴν ἀθείαν, τὸν διεθνισμόν καὶ τὸν κοσμοπολιτισμόν. Οἱ κρατικοὶ παράγοντες ὡσαύτως, οἱ ἐκπαιδευθέντες ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἀπέροισαν βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν ἐκ τοῦ προγράμματος τῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως καὶ περιώρισαν αὐτὴν εἰς τὸ ἐλάχιστον ἐν τοῖς σχολείοις τῆς κατωτέρας. Ἡ μαθητιώσα νεολαία ἤρχισε νὰ δεικνύηται ἀδιάφορος πρὸς τὴν θρησκείαν, ψυχρὰ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπόλεσε τὴν πίστιν αὐτῆς πρὸς τὰ θεῖα. Ἀπολέσασα τὴν πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν αὕτη ἤρχισε νὰ χάνη καὶ τὰς ἀρετὰς αὐτῆς. Καὶ ἡ ἠθικὴ κατάπτωση διὰ τῆς τάξεως τῶν διανοουμένων καταπλημμυρήσασα τὰς πόλεις, ἤρχισε νὰ ἐξαπλώνηται καὶ ἀνὰ τὴν ὑπαιθρον χώραν. Οἱ ἱεροὶ ναοὶ ἤρχισαν νὰ ἐκκενοῦνται, αἱ παλαιαὶ γοτιστιανικαὶ ἀρεταὶ νὰ ἐξαφανίζωνται καὶ ἀντ' αὐτῶν ἐνισχύθησαν αἱ κακίαι καὶ τὰ ἀδικήματα.

Ἡ Ἐκκλησία εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἔβλεπε τὴν ἔντασιν τοῦ μεγάλου τούτου κακοῦ καὶ ἠγωνίζετο κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἦτο ἀδύνατος, πρὸς σοβαρὰν καὶ τελεσφόρον ἀντίδρασιν, καθόσον ἐστερεῖτο τῆς ἑλικῆς καὶ ἠθικῆς ὑποστηρίξεως τοῦ Κράτους. Μετ' ἄλλους ψυχῆς ἔβλεπεν αὕτη ὅλον ἐπιτεινόμενον τὸ φοβερὸν κακὸν τῆς θρησκευτικῆς ἀμαθείας τοῦ λαοῦ καὶ τὴν προοῦσαν βύθισιν τῆς κοινωνίας εἰς τὸ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πυκνούμενον σκότος τῆς ἐλλείψεως θρησκευτικῆς μορφώσεως. Τὸ κακὸν κατέστη ἀνεπανόρθωτον, ἀφ' ἧς δύο δλόκληροὶ γενεαὶ διήλθον διὰ τοῦ σχολείου, ἐν τῷ ὁπώφ δὲν ἀνεφέρετο ἂν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀφ' ἧς ἅπαντες βαθμηδὸν οἱ διδάσκαλοι κατέστησαν, οὐχὶ ἐξ ἰδίας ὑπαιτιότητος, ἄπιστοι καὶ ἄθεοι, ἅτε μὴ δυνάμενοι νὰ μεταδώσωσι θρησκευτικότητα ὁποῖαν οὐδέποτε αὐτοὶ ἐδιδάχθησαν.

Διὰ τὴν περιορίσιν τὸ κακὸν καὶ νὰ διαλύσῃ τὴν πυκνὴν ταύτην ὁμίχλην ἡ Ἐκκλησία εἰργάσθη συντόμως, ἐπεχείρησε δὲ πρώτιστα πάντων νὰ προπαρασκευάσῃ κλήρον, ἰδρύσασα ἱερατικὰς σχολὰς καὶ διοργανώσασα εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τὸν ἐφημεριακὸν κλήρον διὰ τῆς συμπήξεως αὐτοῦ εἰς ἱερὸν σύνδεσμον. Ἀπὸ τριακονταετίας οἱ ἱερεῖς ἐν Βουλγαρίᾳ ἀποτε-

λοῦσι συνησπισμένον καὶ πειθαρχοῦντα πνευματικὸν στρατόν, ἐργαζόμενον ἀδιαλείπτως ὑπὲρ τῆς ἰδίας πνευματικῆς ἀνυψώσεως καὶ τῆς ἑλικῆς ἐξασφαλίσεως, ἀγωνιζόμενον μετ' αὐταπαρνήσεως ὑπὲρ τοῦ πνευματικοῦ ποιμνίου καὶ καταβάλλοντα πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως φωτίσῃ καὶ προσελκύσῃ ἐκ νέου πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τὰ ἀπλωλῶτα πρόβατα.

Πρὸς μόρφωσιν τοῦ κλήρου ὑπάρχουσι δύο ἱερατικαὶ σχολαί, καὶ μία θεολογικὴ σχολὴ παρὰ τῷ πανεπιστημίῳ.

Ἐν Βουλγαρίᾳ ὑπάρχουσι 11 ἐπαρχίαι μὲ 11 μητροπολίτας καὶ 2700 ἐνορίαὶ μὲ 2300 ἐφημερίους (310 ἐνορίαὶ στεροῦνται ἱερέων ἐλλείψει σχετικῶν πιστώσεων ἐν τῷ κρατικῷ προϋπολογισμῷ).

Ἐκ τῶν 11 μητροπολιτῶν μόνον οἱ 2 (οἱ προσβύτεροι) ἔτυχον μέσης θεολογικῆς μορφώσεως, ὅλοι οἱ λοιποὶ κέκτηνται ἀνωτέραν παιδείαν.

Ἐκ τῶν 2390 ἐνοριακῶν ἱερέων ἀνωτέρας μορφώσεως ἔτυχον 71, μέσης 1674 καὶ μὴ συμπληρωμένης μέσης 645. Δὲν ὑπάρχουσι ἱερεῖς κατωτέρας μόνον παιδεύσεως.

Μέχρι πρὸ τριετίας οἱ ἱερεῖς εἶχον σχετικῶς μικρὰς ἀποδοχάς. Τώρα αἱ ἀποδοχαὶ τούτων ἠξήθησαν.

Ἱερεῖς τυχόντες ἀνωτέρας παιδεύσεως λαμβάνουσι λέβ. 3500 μηνιαίως.

Οἱ τῆς μέσης 2200 μηνιαίως.

Καὶ οἱ οὐχὶ πλήρους μέσης παιδεύσεως 1600 μηνιαίως.

Ἄλλ' ἡ αὔξησις αὕτη τῶν ἀποδοχῶν τῶν ἱερέων ἐγένετο εἰς βάρος τῶν τριῶν κυρίων ἱεροτελεστιῶν (βαπτίσεων, γάμων καὶ κηδεῶν), τὰς ὁποίας οὗτοι τελοῦσι δωρεάν. Αἱ λοιπαὶ ἱεροπραξίαι, ὡς μνημόσυνα, ἁγιασμοί, δοξολογίαι, εὐχέλαια, σαρανταλείτουργα κλπ. πληρώνονται ὡς καὶ πρότερον.

Ὅλοι οἱ ἔχοντες χρόνον συνταξίμου ὑπηρεσίας ἱερεῖς λαμβάνουσι σύνταξιν ἐξ ἴσου πρὸς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, ἅτε λογιζόμενοι δημοῖοι ὑπάλληλοι, ὡς μισθοδοτοῦμενοι ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Ἡ οἰκονομικὴ θέσις τῶν ἱερέων, ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, εἶναι καλή. Ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν ἀποδοχῶν διὰ λισμὸν τῶν μεγάλων ἱεροτελεστιῶν ζημοῦνται οἱ ἱερεῖς τῶν πόλεων καὶ ἰδίᾳ οἱ τῆς πρωτεύουσας. Οἱ ἱερεῖς τῶν κομποπόλεων καὶ τῶν χωρίων εἶναι λίαν ἱκανοποιημένοι, καθόσον οἱ περισσότεροι τούτων κέκτηνται οἰκίας καὶ μικρὰν τινα ἀκίνητον περιουσίαν. εἰς τινὰς δὲ ἀγροτικὰς περιφερείας ἔχουσι καὶ προσόδους εἰς εἶδος.

Ὡς βοηθοὶ καὶ συνεργάται τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου ἐν τῷ ἔργῳ τῆς θρησκευτικῆς ἐξυψώσεως τοῦ λαοῦ ἰδρύθησαν: 1) «Ὄρθόδοξοι ἐκπαιδευτικαὶ φιλανθρωπικαὶ ἀδελφότητες» (ἐνηλίκων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν) παρὰ τοῖς ἐνοριακοῖς ναοῖς, 2) «Μαθητικὰ ὀρθόδοξα σωματεῖα» παρὰ ταῖς μέσαις σχολαῖς, 3) «Ὄρθόδοξα σωματεῖα παίδων» παρὰ ταῖς προκαταρκτικαῖς σχολαῖς, 4) «Σωματεῖα ὀρθοδόξου νεολαίας» τῆς ἐκτῆς τῶν σχολείων νεολαίας καὶ 5) «Σωματεῖον ὀρθοδόξων φοιτητῶν» παρὰ τῷ πανεπιστημίῳ Σόφιας.

Αἱ ὡς ἄνω ὀργανώσεις ἰδρύθησαν διὰ τὴν προσηλυτισθῶσι δι' αὐτῶν οἱ ἀπολέσαντες τὴν πίστιν καὶ

οἱ ἀπαρνηθέντες τὸν Θεόν, καθόσον γνωστὸν τυγχάνει ὅτι οἱ μὴ προσερχόμενοι εἰς τὴν θείαν λειτουργίαν ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ὄζει «καππαδοσύνης», προσέρχονται εἰς τὰς αἰθούσας τῶν ἀδελφάτων καὶ τῶν σωματείων ἔνθα δίδονται δημόσια διαλέξεις καὶ μουσικαὶ συναυλῖαι μὲ θέματα ἐκκλησιαστικά. Ἐνταῦθα οὗτοι παρασύρονται ἀσυναίσθητως καὶ διανοίγουσι βαθμηδὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, ἄρχονται δὲ ν' ἀγαπῶσι τὴν πίστιν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν. Διερχόμενοι διὰ τῶν αἰθουσῶν τούτων, οὗτοι ἐπανέρχονται εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς. Εἶναι δὲ ἐμφανῆ τὰ εὐεργετικά ὀποιοῦσάματα τῆς δράσεως τῶν ἀδελφοτήτων καὶ τῶν σωματείων, μολοῦντα ταῦτα εὐρίσκονται ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς σταδιοδρομίας των πανταχοῦ ἔνθα ὑφίστανται πραγματικῶς (οὐχὶ δὲ ἐπὶ τοῦ χάρτου μόνον), ἀδελφᾶτα καὶ σωματεῖα ὀρθοδόξων, παρατηρεῖται πνευματικὴ ζωὴ καὶ κινήσις, ἡ νεολογία ἀξιούται θρησκευτικῆς καὶ πνευματικῆς μορφώσεως καὶ οἱ ναοὶ πληροῦνται ἐκκλησιασμάτων.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος ὑπάρχουσιν ἐν Βουλγαρίᾳ: Ἀδελφᾶτα ὀρθοδόξων 700 μὲ 3000 μέλη, Σωματεῖα ὀρθοδόξων μαθητῶν (μέσων σχολῶν) 80 μὲ 8000 μέλη, Παιδικὰ σωματεῖα ὀρθοδόξων (δημοτικῶν σχολείων) 600 μὲ 100000 μέλη, Σωματεῖα ὀρθοδόξων ἐφήβων 20 μὲ 300 μέλη, Σωματεῖον ὀρθοδόξων φοιτητῶν 1 μὲ 120 μέλη.

Αἱ ξένη θρησκευτικὰ προπαγάνδαι ἐν Βουλγαρίᾳ εἶναι σχετικῶς ἐλάχισται. Ὁ ἀριθμὸς τῶν καθολικῶν καὶ τῶν διαμαρτυρομένων, οἵτινες ὑφίστανται ἐν τῇ χώρᾳ ἀπὸ τῆς πρὸ τῆς ἀπελευθερώσεως ἐποχῆς, οὐδὲν αὐξάνεται. Καὶ δὴ ὁ ἀριθμὸς τῶν διαμαρτυρομένων ἔλαττουται, ἰδίᾳ ἀφοῦ ἐστειρεύσεν ἡ πηγὴ τῶν ἐξ Ἀμερικῆς δολλαρίων. Πάντως ὅμως καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ σημαντικὰς ζημίας προξενούσι διὰ τῶν ἰδιωτικῶν αὐτῶν σχολείων καὶ οἰκοτροφείων, εἰς τὰ ὁποῖα φοιτῶσιν ἐκ προτιμῆσεως ὀρθόδοξοι βουλγαροῦναιδες. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι οἱ νεανῖαι οὗτοι δὲν γίνονται πραγματικοὶ καθολικοὶ καὶ διαμαρτυρούμενοι, ἀλλὰ δὲν παραμένουσι καὶ καλοὶ ὀρθόδοξοι, οἱ δὲ πλειονότης αὐτῶν πᾶναι τοῦ νὰ εἶναι καὶ καλοὶ Βούλγαροι. Μεγαλύτερον θόρυβον γείρουσι περὶ ἑαυτῶν αἱ νέαι αἰρέσεις τῶν διαμαρτυρομένων ἀδβεντιστῶν, δανοβιστῶν κλπ. ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀποτελεσματικῶς.

Ἡ Ἐκκλησία, ἐξ ἄλλου, καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως ἐνισχύσῃ τὴν πίστιν καὶ τὴν θεοσέβειαν παρὰ τῷ λαῷ. Διὰ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου ἐπ' ἐκκλησίας καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος διαφόρων αἰθουσῶν καὶ διὰ ἐκκλησιαστικῶν συγγραμμάτων ἀγωνίζεται κατὰ τῆς πλάνης τῶν αἰρετικῶν καὶ τῶν ἀθέων. Ἐκτὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραμμάτων καὶ περιδικῶν, τῶν ἐκδιδομένων ὑπὸ τῆς ἀνωτάτης ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου, εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ἐπαρχίας ἐκδίδονται ἀνὰ ἓν, δύο ἢ καὶ περισσώτερα ἐκκλησιαστικὰ περιοδικά. Μέγας δὲ εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν συγγραμμάτων τῶν ἐκδοθέντων καὶ ἐκδιδομένων ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, παρὰ τῇ ὁποίᾳ ὑφίσταται καὶ τμήμα ἐκδοτικόν. Πολλὰ εἶναι ὡσαύτως καὶ τὰ ὑπ' αὐτῆς ἐκδιδομένα λαϊκὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα διανέμονται ἀφειδῶς καὶ δωρεάν, πρὸ πάντων εἰς

τοὺς ἀπειλουμένους ὑπὸ τῶν προπαγανδῶν συνοικισμοῦς.

Ἡ Ἐκκλησία θὰ ἡσυχάσῃ, ὅταν κατορθώσῃ νὰ θεραπεύσῃ τὸ μεγαλειότερον κακόν, τὸ ὅποιον οἱ ἐχθροὶ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐπροξένησαν εἰς τὸν λαὸν ἐν τῷ παρελθόντι, καταργήσαντες τὰ θρησκευτικὰ ἐν τοῖς σχολείοις τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως.

Σόφια 8 Ἰουλίου 1937

ΑΡΧΙΜ. ΚΟΣΜΑΣ ΚΛΑΒΙΔΗΣ

Ἡ ΦΙΛΙΑ ΓΕΝΙΚΩΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΓΑΝ ΦΩΤΙΟΝ

ΥΠΟ
ΚΩΝΣΤ. Γ. ΜΠΟΝΗ [4]

Ὁ μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλους Θεόφραστος ἔγραψεν ἴδιον σύγγραμμα περὶ φιλίας, ἐξ οὗ ὁ Geilius πληροφροῦν τινὰς καὶ γνώμας ἀρύεται¹.

Αἱ τῶν Στωικῶν καὶ Ἐπικουρείων σχολαὶ πολλαπλῶς ἡσχολήθησαν περὶ τὸ ζήτημα τῆς φιλίας. Ἐν τούτοις αὐταὶ δὲν δίδουσιν ἡμῖν νεώτερον τι τῶν μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντων. Κατὰ Διογένην τὸν Λαέρτιον φιλία εἶναι κοινότης ζωῆς, ἐν ἧ ἐκείντος τῶν φίλων θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸν ὡς ἑαυτὸν. Πολλοὶ φίλοι εἶναι ἐν ἀγαθόν². Ἀμφότεραι αἱ σχολαὶ πραγματεύονται τὸ ζήτημα κατὰ πόσον πρέπει νὰ ἐκζητῆται ἡ φιλία διὰ τὸ χρησίμον ἢ διὰ τὴν ἠθικὴν ἀξίαν, ἢν ἐν ἑαυτῇ ἐμπερικλείει³. Οἱ Ἐπικούρειοι δὲν ἦσαν πάντοτε τῆς ἰδίας ἀρχῆς ὡς πρὸς τὴν ἀξιολογικὴν τῆς φιλίας σημασίαν. Οἱ μὲν ἐξεδέχοντο τὴν φιλίαν ὡς ἀρετὴν καθ' ἑαυτήν, ἢν διὰ τοῦτο πᾶς τις ὀφείλει νὰ ἐκζητῆ, οἱ δὲ ἐθεώρουν ταύτην ὡς μέσον πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀρετῆς, ἦτοι μέσον πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ εὐδαιμόνως καὶ μακαρίως ζῆν. Ἐτέρα δὲ μερὶς τούτων ἐνόμιζεν ὅτι, εἰ καὶ ἐξ εὐχαριστήσεως ἐκπηγάξει καὶ ὀρμᾶται ἡ φιλία, βαθμηδὸν ὅμως διὰ τοῦ δεσμοῦ τῆς φιλίας προάγεται τις εἰς τὸ ἀγαπᾶν δι' αὐτὸ τοῦτο καὶ μόνον, διὰ τὴν αὐτοσχίαν του⁴.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Ἐπικουρείους οἱ Στωικοὶ αἰ ἐθεώρουν τὴν φιλίαν καθ' ἑαυτήν μέγιστον ἠθικὸν ἀγαθόν, ὑψίστην μεταξὺ τῶν φιλομένων ἠθικῶν ἐπίδρασιν ἀσχοῦν. Ἀπέκλειον δὲ πᾶσαν ἐπὶ τῆς ὠφελιμοθρίας ἀποψιν καὶ ἐγνωμάτευον ὅτι τὸ φιλεῖν εἶναι τι καθ' ἑαυτὸ καὶ δι' ἑαυτὸ ποθητόν. Μετὰ τῶν Στωικῶν συνεφώνουν καὶ οἱ Περιπατητικοί⁵. Μάλιστα ὁ περιπατητικὸς Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ φιλίας ἔργῳ του ἰδιαιτέρως ἠρεῦνθησε τὸ ζήτημα κατὰ πόσον θὰ ἐπετρέπετό τι νὰ παραβλάψῃ τὸν φίλον του καὶ ἐξ ἀνωτέρας ἔτι ὑποχρεώσεως καὶ εἰς ἐκπλή-

1. A. Geilii, Noctium Atticarum (ἐκδ. Teubner 1902) I, 3. Πρβλ. Διογ. Λαέρτ. V, 45.

2. Πρβλ. Διογ. Λαέρτ. VII, 124.

3. Τῶς ἀντιθέτους τῶν σχολῶν γνώμας ἐκθέτει ὁ Κικέρων ἐν τῷ ἔργῳ του: De finibus bonorum et malorum (ἐκδ. Teubner 1917) σ. 69 ἔ.

4. Κικέρ., De finibus bonorum et malorum II, § 82. I, 20—21 § 69.

5. Κικέρ., De finibus bonorum et malorum II, κερ. 24, 26.

ρῶσιν ἐπιτάττοντος καθήκοντος, προφανῶς τὴν ἔννοιαν τῆς φιλίας θεωρῶν ὑψηλοτέραν καὶ εὐρυτέραν τῆς τοῦ καθήκοντος¹.

Ἐκ τῶν μεταγενεστέρων Ἑλλήνων συγγραφέων ἄξιος ἰδιαίτερας μνείας εἶναι ὁ Πλούταρχος. Τούτου διεσώθησαν ἀποσπάσματα ἐκ δύο ἀπολεσθέντων ἔργων του περὶ φιλίας καὶ τινος ἐπιστολῆς περὶ τοῦ ἰδίου θέματος. Περισπούδαστον δ' εἶναι τὸ «Περὶ πολυφιλίας» ἔργον του.

Ὁ Λουκιανὸς πραγματεύεται τὸ περὶ φιλίας ζήτημα ἐν τοῖς διαλόγοις του: «Τόξαρις ἢ περὶ φιλίας», ἐν οἷς μετὰ ζωηρῶν ἐκ τῆς ἱστορίας παραδειγμάτων ἀναπτύσσει τὰς περὶ φιλίας ἀπόψεις τῶν τε Ἑλλήνων καὶ τῶν Σκυθῶν.

6. Ῥωμαῖοι

Ἐκ τῆς ῥωμαϊκῆς φιλολογίας σπουδαιότατον ἐπὶ τοῦ θέματός μας ἔργον εἶναι τὸ τοῦ Κικέρωνος: Laelius sive de amicitia. Ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις τούτου πονήμασι συναντῶμεν οὐκ ὀλίγα τὸ ζήτημά μας ἀφορῶντα. Λίαν ἐκφραστικῶς ἐπίσης ἀντιλήψεις περὶ φιλίας προσφέρουσιν αἱ τοῦ Σενέκα ἐπιστολαί, ὡς καὶ τὸ μέρος τοῦ τετάρτου βιβλίου, ὅπερ ὁ Βαλέριος Μάξιμος ἀφιέρωσεν εἰς τὴν φιλίαν. Ὁ πάντων ὁμοῦ καθύπερον καὶ διεξοδικώτερον τὸ περὶ φιλίας ζήτημα πραγματευθεὶς εἶναι ὁ Κικέρων, ὡς ἔπραξε τοῦτο παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ὁ Ἀριστοτέλης, διὸ καὶ περὶ τὰς γνώμας τοῦ Κικέρωνος θέλομεν ἰδιαίτερος ἐνδιατρίψει.

Ὁ Κικέρων ἐν τῇ ἀξιολογικῇ τῆς ἐννοίας τῆς φιλίας ἐρεύνη ὁρμᾶται ἀπὸ τῆς ἀριστοτελείου ἀρχῆς ὅτι ἡ φιλία εἶναι ἀρετὴ καὶ δὴ ἡ ὑψίστη ἀρετὴ. Διακρίνει ὁμοῦ οὗτος λίαν ἐκφραστικῶς τὴν συνήθη καὶ καθημερινὴν φιλίαν, τῆς ἀληθοῦς καὶ τελείας ἢ, ὡς τὴν ὀνομάζει, τῆς φιλίας τοῦ σοφοῦ². Αὕτη ἀναπτύσσεται ἐν τῇ τελείᾳ κοινότητι καὶ ὁμοιότητι τῶν διαφερόντων καὶ ἀρχῶν τῶν συμπαθῶς προσκειμένων, ἐν τῇ διὰ τῆς αὐτῆς κοσμοθεωρίας συνδεομένη προσωπικῇ ἐσωτερικῇ ἀμοιβαίᾳ κλίσει³. Καὶ διὰ τὴν μεταχειρισθῶμεν τὰς ἰδίας τοῦ Κικέρωνος λέξεις ὡς πρὸς τὸν τῆς φιλίας ὀρισμὸν: «est amicitia nihil aliud, nisi omnium divinarum humanarumque rerum cum benivolentia et caritate consensio»⁴. Καὶ περαιτέρω: «verum enim amicum qui intuetur, tamquam exemplar aliquod intuetur sui»⁵. Ἐπίσης: «est enim is (verus amicus) qui est tamquam alter idem»⁶. Καὶ «alterum anquirat, cujus animum ita cum suo misceat, ut efficiat paene unum ex duobus»⁷.

Ὁ Κικέρων τῷ Ἀριστοτέλει στοιχῶν, ποιεῖται διάκρισιν τῆς ἐννοίας τῆς φιλίας ἀπὸ τῆς συγγενείας. Ἐν τῇ συγγενείᾳ δημιουργεῖται φύσει δεσμός, ὅστις καὶ ἄνευ συμπαθείας δύναται νὰ ἐξακολουθῇ

ὑφιστάμενος. Ἀλλ' ἔνθα ἡ συμπάθεια ἀπουσιάζει, δὲν δύναται καὶ νὰ ὑπάρχῃ φιλία, διότι ὅπου φιλία, ἐκεῖ καὶ συμπάθεια¹. Ἡ φιλία ἄρα εἶναι ἀποτέλεσμα προϋφισταμένης πνευματικῆς τῶν φιλουμένων συγγενείας καὶ ἐσωτερικῆς ὁμοιότητος, ὧν ἀπουσιαζουσῶν οὐδὲ φιλία ἀληθῆς δύναται νὰ ὑπάρχῃ. Ἡ ἐξ αἵματος συγγένεια προέρχεται ἐκ συμπτώσεως, ἡ φιλία ὁμοῦ ἐκ τῆς ἐλευθέρως τῶν προσώπων ἐκλογῆς. Ἡ φιλία ἀναπτύσσεται μετὰ ἐναρέτων. Ἠθικῶς καθυστερημένοι εἶναι ἀνίκανοι εἰς δημιουργίαν καὶ διατήρησιν φιλικοῦ δεσμοῦ². Μετὰ ἀγαθῶν στρέφεται ἀναγκαίως μία benevolentia, αὕτη δ' εἶναι «quasi propinquitate conjunctos atque natura»³. Οἱ φίλοι, κατὰ τὸν Κικέρωνα, ἀγαπῶνται ἀπεριορίστως, πλὴν διατηροῦσι ποῖαν τινα αἰδῶ καὶ διάκρισιν ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους σχέσεσιν⁴. Παρὰ τοῦ φίλου του δύναται τις νὰ ἀπαιτήσῃ πᾶσαν θυσίαν, ἀλλ' οὐδέποτε τὸ ἠθικῶς ἐπιλήψιμον ἢ ἐπιβλαβές. Καὶ αὐτὸ τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκον δὲν ἐπιτρέπεται νὰ παραβιάσῃ ὅπως ὅποτε τὴν φιλίαν⁵.

Εἶναι λοιπὸν φανερὰ διὰ τὸν Κικέρωνα ἡ ὑψίστη σημασία, ἣν ἡ τῆς φιλίας ἐννοία ἐμπερικλείει. Ἡ φιλία εἶναι τὸ ὑψιστὸν τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν, διὸ καὶ ὑπὲρ πάντα τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ δέον νὰ προτιμᾶται. Αὕτη εἶναι ἀπόρροια τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς τοῦ ἀνθρώπου φύσεως καὶ ἐκδήλωσις ἐσωτερικῆς τούτου ἀνάγκης (§. 17). Μόνον ἡ σοφία (§. 20) ἵσταται εἰς ὑψηλοτέραν τῆς φιλίας βαθμίδα (§. 104)⁶. Ἄνευ φιλίας ἡ ζωὴ ἠθέλεν εἶναι μηδέν (§. 89). «Ὅ, τι οἱ ἀνθρώποι θεωροῦσιν ἀξιόγαστον—π.χ. τιμὴν, δόξαν, εὐχαρίστησιν, παρηγορίαν, ψυχικὴν εἰρήνην κλπ.—ἐνὶ λόγῳ πᾶσα τῆς ζωῆς θελκτικὴ ἔκφανσις, ἐμπερικλείεται ἐν τῷ εὐγενεστάτῳ τῆς φιλίας δεσμῷ (§. 84)⁷. Τὰ πάντα εἶναι καὶ δέον νὰ εἶναι κοινὰ τοῖς φίλοις (§. 22). Ἡ φιλία ἀναπτέροι τὰς ἐπὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπίδας καὶ οὐδέποτε ἀφίησι τὸ θάρρος νὰ ἐξασθενήσῃ καὶ καταπέσῃ (§. 23). Φίλοι εἶναι τινες οὐ μόνον, ὅταν πάντοτε συνομιλῶσι καὶ ἀλλήλοις συναπαντῶσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ξένῃ εὐρισκόμενοι. Ἀπόντες καὶ μακρὰν ἀλλήλων δὲν καταστρέφουσι τὸν εὐγενῆ τῆς φιλίας δεσμὸν οἱ ἀληθεῖς φίλοι. Καὶ μετὰ θάνατον ἐτι

1. Laelius § 19 σ. 168 ε.

2. Laetius § 18.20.32.48.50.65.100.

3. Laelius § 50 σ. 179.

4. Laetius § 82.

5. Laelius 11.12.13.

6. Ὁ Κικέρων ὑποὶ ἐνταῦθα τὴν σοφίαν πλεῖστον τῆς φιλίας κατὰ τὴν ἠθικὴν τῆς λέξεως ἀξιολογίαν καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν γνωσιολογικὴν τῆς ἀποφίν. Θεωρεῖ δὴλον ὅτι τὴν σοφίαν τοῦτ' αὐτὸ ὡς τὴν κατ' ἐξοχὴν θεῖαν ἀρετὴν, ὡς τὸ εὐδαιμονέστατον ἀγαθόν, ὅπερ οἱ σοφοὶ χρεωστοῦσιν εἰς τοὺς θεοὺς, ἐξ αὐτῶν ἀπ' εὐθείας προερχόμενον καὶ σπανιωτάτους ἀνθρώποις χαρίζομενον (§. 47).

7. Πρβλ. μερικὰς φράσεις τοῦ Σενέκα, ἐν De tranquillitate animi (ἐκδ. Teubner 1918) κατ. 7 σ. 257: «nihil tamen aequè oblectaverit animum, quam amicitia fidelis et dulcis. Quantum bonum est, ubi sunt praeparata sunt pectora, in quae tuto secretum omne descendat, quorum concientiam minus quam tuam timeas, quorum sermo sollicitudinem leniat, sententia concilium expediat, hilaritas tristitiam dissipet, conspectus ipse delectet»!

1. A. Gellii, Noctium atticarum I, 3.

2. Laetius sive de amicitia (ἐκδ. Teubner 1879) § 22. 76.100.

3. Laelius § 15.20.61.103. Πρβλ. De officiis I, 17.

4. Laelius § 3.

5. Laelius § 23 σ. 170.

6. Ἀπόθθ.

7. Laelius § 81 σ. 189 καὶ 92 σ. 192.

ἐξακολουθοῦσι νὰ φιλοῦνται¹. Ἡ φιλία δὲν εἶναι, οὐδ' ἐπιτρέπεται νὰ εἶναι ὠφελιμοθηρία. Ἡ πηγὴ ταύτης κεῖται μᾶλλον εἰς τὴν ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπορρέουσαν ἀγάπην, παρά ἐν τῷ συναισθηματι τῆς ἀνάγκης τῆς προσαλληλίας καὶ συμβοηθείας. Κεῖται δηλαδὴ εἰς μίαν ἐσωτερικὴν χρείαν, παρά εἰς ἓνα αὐθαίρετον ἐγωιστικὸν ὑπολογισμόν². Ἐὰν ἡ φιλία ᾗτο ζήτημα ἀνάγκης καὶ ὠφελιμοθηρίας, τότε θὰ ἔδει νὰ καταλύεται, ἅμα τῇ περατῶσει τῆς προκαλεσάσης τὴν φιλίαν ἀνάγκης καὶ τῇ ἀλλαγῇ τῶν εἰς ὠφελιμοθηρίαν ἔρων. Ἡ πείρα ὅμως τούναντίον φανερῶνει· οἱ ἥκιστα τῆς ἐξ ἐτέρων βοήθειας προσδεόμενοι εἶναι καὶ οἱ θερμότεροι καὶ δραστηριώτεροι τῶν φίλων (§ 9.14). Ἡ πρὸς ὠφελιμοθηρίαν συναπτομένη φιλία οὐδὲν ἕτερον εἶναι ἢ mercatura quaedam utilitatum suarum³. Κύριος πάσης φιλίας κανὼν δέον νὰ εἶναι τὸ «amicus per se amatur toto pectore»⁴ καὶ «amicitiam non spe mercedis adducti, sed quod omnis ejus fructus in ipso amore inest, expetendam putamus»⁵, ἦτοι ἐν ἄλλαις λέξεσιν: ἡ φιλία ὡς ἠθικὴ σχέσις ἔχει τὴν ἰδίαν αὐτῆς ἀπόλυτον ἀξίαν ἐν ἑαυτῇ. Αὕτη εἶναι ὄχι μέσον, ἀλλ' αὐτοσκοπός, ἡ ἐκ ταύτης δὲ ἀπορρέουσα ὠφέλεια δέον νὰ θεωρῆται ὡς τὸ φυσικὸν ταύτης ἐπακόλουθον, οὐδέποτε δὲ θάσις καὶ προϋπόθεσις εἰς σύναψιν τοῦ τῆς φιλίας δεσμοῦ⁶.

(Συνεχίζεται)

1. Πρὸλ. Σενέκα, Epistolae (ἐκδ. Teubner 1913) ep. 3 σ. 5: «si aliquem amicum existimas, cui non tantundem credis, quantum tibi, vehementer erras et non satis nosti vim verae amicitiae... toto illum (amicum) pectore admitte; tam audaciter cum illo loquere quam tecum... cum amico omnes curas, omnes cogitationes tuas misce» κλπ.

2. Πρὸλ. Πλάτωνος, Περὶ Λυσίου σ. 221.

3. Κικέρου, De natura deorum (ἐκδ. Teubner 1878) I, 44. Σενέκα, ἐπιστ. 9 ἐνθ' ἀνωτ.

4. Κικέρου, De legg. I, 18.

5. Κικέρου, Laelius §. 31. De nat. deorum I, 44.

6. Πρὸλ. A. Otto, Dis Sprichwörter und sprichwörtlichen Redensarten der Römer. Leipzig 1890 ἐν λέξεσιν: amicitia, amicus, benevolentia.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἡ πολυῦμνητος.

Πλεῖστα καὶ κατὰ κόσρον ἐλέχθησαν τὰ θαυμαστά περὶ τῆς σοβιετικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἥτις ὑπὸ τῶν ἐπισκεφθέντων τὴν σημερινὴν Ρωσίαν χασκάκων καὶ ὑπὸ τῶν ἀγνωστικῶν τῶν ἐγκωμίων τῆς σοβιετικῆς φιλολογίας ἐξήρθη ὡς μία τῶν τερατίων προόδων, τὰς ὁποίας ἐπέτυχε τὸ κομμουνιστικὸν καθεστῶς ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐκπαιδευτικὴν καθυστερημένην ἀθλιότητα τῶν ἀσικῶν καθεστώτων. Ὑπομονητικοὶ ὅμως περιέρχοι, παρακολουθοῦντες ἐπιμελῶς τὸν σοβιετικὸν τύπον, συνέλεξαν δλόκληρον θλιβερὰν ἐκπαιδευτικὴν φιλολοῖαν, ἐκ τῆς συστηματοποίησεως τῆς ὁποίας προκύπτει ὅτι εἶνε μῦθοι ὅσα λέγονται περὶ τοῦ ὅτι τὰ σοβιετικὰ σχολεῖα εἶνε τὰ συγχρονιστικώτερα καὶ ἄλλοι προοδευτικὰ ὄλων τῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ὅτι ἡ

διδασκαλία εἶνε πρώτης τάξεως καὶ ὅτι ἐξηλείφθη ὁ ἀναλφαβητισμός. Ἐξ αὐτῶν, λοιπόν, τῶν ὁμολογιῶν τοῦ σοβιετικοῦ τύπου προκύπτει ὁπόσην θλιβερὰν ὕψιν ἐμφανίζουσι πολλὰ σχολεῖα διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν, ἀκαταστασίαν καὶ κενότητα, πῶς ἀφαντάσιως ἐκμεταλλεύονται τοὺς μαθητὰς οἱ διδάσκαλοι, πόσον βαρβάρους ποινὰς ἐπιβάλλουσι εἰς τὰ παιδιὰ δι' ἀπανθρώπων αἰκισμῶν, νύσσουσι διὰ βελονῶν καὶ ἐγκλείοντες εἰς ψυχρὰ καὶ ὑγρὰ ὑπόγεια, πόσον ἀγράμματον καὶ κυριολεκτικῶς ἀστοιχείωτον εἶνε τὸ διδακτικὸν προσωπικόν, πόσην ἀμάθειαν προδίδουσι οἱ πρὸς διδασκαλίαν τῆς ἱστορίας καὶ τῆς γεωγραφίας χρησιμοποιούμενοι χάρται ἐκ τῶν ὁποίων λείπει, φέρον εἰπεῖν, τὸ Αἰγαῖον καὶ ἡ θάλασσα τοῦ Μαργαῶ, αἱ Ἀθῆναι εὐρίσκονται ἐν Τουρκίᾳ, οἱ Παρίσιοι ἐν Γερμανίᾳ, ἡ Ἰρλανδία ἐν τῇ θαλάσῃ τοῦ Αἰγαίου, ἡ Μόσχα ἐν τῇ Βαλτικῇ, αἱ βόρειαι νῆσοι τῆς Σκωτίας ἐν τῇ Κασπίᾳ, τὸ Βασου εἰς τὸν Ἀτλαντικόν, τὸ Βερολίνον ἐβαπτίσθη εἰς πρωτεύουσαν τῆς Πολωνίας κτλ., πῶς πολλάκις οἱ μαθηταὶ ἀπουσιάζουσι ἀθαιρέτως καὶ ὁμαδὸν ἐκ τοῦ σχολείου προτιμῶντες τὸν κινηματογράφον, πῶς μόλις σβεσθοῦν τὰ φῶτα τῆς παραδόσεως μετὰ τὸ μάθημα συχνάκις οἱ μαθηταὶ συμπλέκονται πρὸς ἀλλήλους, ὑβρίζονται, καταστρέφουσι τὰ θρανία διὰ τῶν μαχαιρίων των, ἐπιδίδονται εἰς τὴν μέθην πίνοντες οἶνοπνευματώδη ποτὰ, τὰ ὁποία φέρουσι εἰς μικρὰς φιάλας εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ ἄλλα παρόμοια καὶ χειρότερα, ἐξ ὧν τεκμαίρεται ἡ πολυῦμνητος πρόοδος καὶ ἀκμὴ τοῦ συστήματος τῆς σοβιετικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Δὲν ἔχει ἄδικον.

ὑπὸ τὸν τίτλον «Χριστιανισμός ἢ Μπολσεβισμός;» ὁ Luis Cramer ἐν προσφάτως ἐκδοθέντι φυλλαδίῳ του χαρακτηρίζων τὸν συστηματικὸν κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ὑπὸ τῆς σημερινῆς κομμουνιστικῆς Ρωσίας διωγμὸν ὡς ὑπερβαίνοντα κατὰ πολλὸν τοὺς διωγμοὺς τοῦ Νέρωνος καὶ τοῦ Διοκλητιανοῦ ὡς πρὸς τὰς σατανικὰς ὄντως πολεμικὰς μεθόδους, ἐκφράζει τὴν κατάπληξίν του διὰ τὴν ἀπάθειαν, μεθ' ἧς ὁ χριστιανικὸς κόσμος θεάται τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ μπολσεβικῶν κομμουνισμοῦ. Ὁμολογούμενος ὁ ἀπὸ τοῦ ἐν Ρωσίᾳ πρὸ εἰκοσαετίας θριάμβου τοῦ μπολσεβισμού προξενηθεὶς ἀπὸ τὴν ὑφήλιον ὄλεθρος, ὁ ἰδία κορυφωθείς εἰς τὸ ἀνεκδιήγητον ἰσπανικὸν δράμα, εἶνε τόσον ἀπειλητικὸς δι' αὐτὰ τὰ θεμέλια τῶν κοινωνιῶν, τοσαύτη δὲ τῶν πάντων ἀναστώσις ἐπαπειλεῖται ἐκ τῆς ἀκωλύτου εἰς τὸ μέλλον διαδόσεώς του, ὥστε νὰ ἦνε δεδικαιολογημένη ἡ ἀπορία διὰ τὴν ἀπάναντι αὐτοῦ παθητικὴν στάσιν τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ὅστις θὰ ἀνεμένετο νὰ συσσωματωθῇ κατὰ τοῦ χειρότερου πάντων τῶν ποτε ἀπειλησάντων τὴν ἀνθρωπότητα κινδύνων.

Ἀνατολὴ καὶ Δύσις.

Ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἐν Ὁξφόρδῃ καὶ Ἐδιμβούργῳ οἰκουμενικῶν συνεδρίων τοῦ Πρακτικοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῶν θεολογικῶν αὐτοῦ βάσεων ἐξητάσθη

ὑπό τινων κύκλων ἢ θέσεις τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀπέναντι τῶν κινήσεων τούτων, ὧν ἡ μὲν εἶνε κοινωνικοῦ χαρακτήρος, ἡ δὲ μᾶλλον ἐσχατολογικοῦ. Ἐλέχθη, δηλαδὴ, ὅτι ἐνῶ ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἐκλινε πρὸς τὴν ἐσχατολογικὴν ὄψιν τοῦ Χριστιανισμοῦ μᾶλλον ἢ πρὸς τὴν κοινωνικὴν, ἐλάχιστα ἐνδιαφερομένη διὰ τὸν κατὰ τοῦ κακοῦ ἀγῶνα, θέλουσα νὰ ἀγνοῇ τὸ ὀδυνηρὸν καὶ μὴ καθαρὸν παρὸν, ἀρεσκομένη δ' εἰς τὰς ἀπὸ τῆς γῆς λαμβανόμενας οὐρανίας ἀγαλλιάσεις, ἀπὸ τινος χρόνου ἄφ' ἧς δηλονότι ἦλθεν εἰς στενωτέραν καὶ πυκνότεραν ἐπαφὴν πρὸς τὴν Δύσιν καὶ τὸν δὲξὸν αὐτῆς κατὰ τοῦ κακοῦ ἀγῶνα, μετέσχε δὲ τακτικῶς τῶν προμνημονευθεισῶν δύο μεγάλων οἰκουμενικῶν συνδιασκέψεων—συντελέσθη ἐν αὐτῇ μεταβολὴ ὡς πρὸς τὴν ἀπὸ παραδόσεως στάσιν αὐτῆς ἀπέναντι τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος. Ὅτι, βεβαίως, ἡ ὀρθόδοξος Ἀνατολὴ ἀνέκαθεν διεκρίνετο μᾶλλον διὰ τὸν θεωρητικὸν αὐτῆς χριστιανικὸν χαρακτήρα, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἐν αὐτῇ κυρίως γένεσις τῶν αἰρέσεων καὶ ὁ χαρακτὴρ αὐτῶν, ἡ δὲ Δύσις ἐξεδήλον πρακτικὰς τάσεις, εἶνε γνωστόν. Τοῦτο ὅμως οὐδαμῶς ἐκώλυε τὸ πνεῦμα αὐτῆς νὰ ἀσχολῆται καὶ περὶ τὰ κοινωνικὰ προβλήματα, θὰ ἤρκει δὲ καὶ μόνον τοῦ μεγάλου Χρυσοστόμου τὸ ὄνομα καὶ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἡ κοινωνικὴ δρασίς διὰ νὰ δειχθῇ πόσον ἐνδρώς ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἀντιμετώπιζε τὴν κατὰ τοῦ κακοῦ ὁρᾶσιν. Ὅτι ἐπιβάλλεται ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης νὰ τοισθῇ εἶνε ὅτι ἡ στάσις τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀπέναντι τῶν δύο τούτων τάσεων, τῆς θεωρητικῆς καὶ τῆς πρακτικῆς, ὑπῆρξε καὶ εἶνε ἡ ὀρθότερα, ὡς ἀναγνωρίζουσα τὴν προτεραιότητα εἰς τὴν θεωρίαν μᾶλλον ἢ εἰς τὴν πράξιν, ἐξαργύρωσα τὸν πραγματισμὸν ἐκ τῆς μεταφυσικῆς καὶ ἐκ τῆς ἐσχατολογίας τὴν κοινωνιολογίαν. Ἡ κοινωνιολογία ἐξαριτάτα ἐκ τῆς θεολογίας, ὁ τρόπος δὲ ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος καὶ τὸ εἶδος τῆς λύσεως αὐτοῦ ἐξάγεται ἐκ τῶν ἀρχῶν, ὑπὸ τὸ πρίσμα τῶν ὁποίων ἐξετάζεται τοῦτο, ὀρθῶς δὲ ἐν τούτῳ ἀποφαίνεται ὁ Dibelius λέγων ὅτι «ἡ μεταμόρφωσις τοῦ κόσμου ἢ ὑπὸ τῆς Κ. Διαθήκης εὐαγγελισθεῖσα δὲν εἶνε κοινωνικὴ, ἀλλὰ ἐσχατολογικὴ». Ἡ τοιαύτη, λοιπόν, ἡ τοιαύτη κοινωνιολογία εἶνε ζήτημα κοσμοθεωρίας, τῆς χριστιανικῆς δ' ἄρα ἀληθείας, ἡ γνῶσις προηγείται ἕνα ἐπ' αὐτῆς καὶ δι' αὐτῆς ὡς κανονιστικῆς ἀρχῆς οἰκοδομηθῆ ἢ κοινωνία καὶ εὐδοθῆ ὁ προορισμός της. Αὕτη εἶνε ἡ θέσις ἣν λαμβάνουσιν οἱ ὀρθόδοξοι ἀπέναντι τῶν προμνημονευθεισῶν δύο οἰκουμενικῶν χριστιανικῶν ὁργανώσεων, ἐν μὲν τῇ μίᾳ (Faith and Order) ἀσιστηρῶς ἐχομένη τῶν θεμελιδῶν τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας δογματικῶν βάσεων καὶ ἀρχῶν, ἐν δὲ τῇ ἐτέρᾳ (Life and Work) μέγα διαδηλοῦντες ἐνδιαφέρον διὰ τὰ κοινωνικὰ προβλήματα πάντοτε ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀρχῶν τῆς ὀρθοδοξίας.

* Ὁ παγκόσμιος τύπος ἐξακολουθεῖ ἀσχολούμενος καὶ περὶ τὸ σχέδιον τῆς τριχοτομήσεως τῆς Παλαιστίνης, κατὰ τῆς ἀποδοχῆς τοῦ ὁποίου ἄντιδρώων οἱ τε παλαιστίνιοι

ἄραβες καὶ οἱ διεθνεῖς ἑβραϊκοὶ κύκλοι. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ἤθελε γίνεαι ὀριστικῶς τὸ σχέδιον, φέρονται σπουδαῖαι δυσκολαὶ καθ' ὧν θὰ προσκόψῃ. Πρῶτον, πολλὸς χρόνος θὰ ἀπαιτηθῇ πρὸς ἀκριβῆ καθορισμὸν τῶν ὁρίων τῶν τριῶν παλαιστίνων κρατῶν· δεύτερον, πολλὰς δυσχερείας θὰ συναντήσῃ ὁ καθορισμὸς τοῦ κυβερνητικοῦ συστήματος ἐκάστου αὐτῶν τρίτον, εἶνε δὴ ἄλυτον τὸ πρόβλημα τῆς ἐν τῷ ὑποτιθεμένῳ ἰουδαϊκῷ κράτει ἀραβικῆς μειονότητος. Ἐν χώρῳ τόσο μικρῷ θὰ ὑπάρχωσι τρεῖς ἀνεξάρτητοι κυβερνήσεις, ἐν τῷ μεσῷ δὲ τῶν ἀράβων καὶ τῶν ἑβραίων θὰ ὑφίσταται ἡ βρετανικὴ ἐπὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ, τῆς Ναζαρέτ καὶ τῆς Βηθλεὲμ ἐντολή, πάντως δὲ ἐπὶ τῆς Χάιφας, τῆς Τιβαριάδος καὶ ἄλλων τινῶν πόλεων ἐπὶ τισι χρόνον. Ἐξ ἄλλου, ἐνῶ οἱ ἑβραῖοι θὰ κατέχωσι τὸ μείζον τῆς παλαιστίνης παραλία, ἡ Ἰόππη—πόλις κυκλουμένη ὑπὸ ἀραβικοῦ πληθυσμοῦ—θὰ ἦνε ἀραβικὴ μετὰ διὰδρομον συνεχόμενων μὲν πρὸς ἀραβικὸν ἔδαφος, τελούντα ὅμως ὑπὸ βρετανικὴν διοίκησιν. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἐκφέρεται ἡ γνώμη ὅτι ἡ λαρεῖς τοῦ Danzig θὰ ἐπρεπε νὰ προφυλάξῃ τὴν διατυπώσαν τὸ σχέδιον ἐπιτροπὴν ἀπὸ τοῦ τοιούτου λάθους.

* Ἐπὶ τῇ ἐπ' ἐσχάτων γενομένη εἰς Βαρσοβίαν ἐπισκέψαι τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως τῆς Ρουμανίας καὶ τῇ ἐν τῷ ὀρθοδόξῳ καθεδρικῷ ναφ' ἐπὶ παραοσίᾳ αὐτοῦ δοξολογίᾳ, ὑπὸ τῶν δημοσιογραφικῶν ὁργάνων τῆς ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐξήρθη ἡ πρὸς τὸν σλαβικὸν κόσμον στενὴ συγγένεια τοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ. «Ὁ ρουμανικὸς λαὸς—γράφει ἐν κυρίῳ ἄρθρῳ, σὺν ἄλλοις, ὁ «Λόγος» τῆς ὀρθοδόξου Μητροπόλεως Βαρσοβίας—ἀπὸ οἰκῆς εἶνε λαὸς σλαβικός. Ὁ ἐπὶ τοῦ ρωμαίου αυτοκρατορῆτος Τραϊανοῦ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ β' αἰ. ἐπιχειρηθεὶς πρὸς ἄμυναν τῶν συνόρων τῆς ρωμαϊκῆς αυτοκρατορίας ἀποικισμὸς συντέλεσεν μὲν εἰς τὸν ἐκρωμανισμὸν τῆς χώρας ἐκείνης, ἀλλ' ὁ ρουμανικὸς λαὸς παρέλαβε τὸ ρουμανικὸν πνεῦμα μᾶλλον εἰς τὸν πολιτισμὸν τούτου παρὰ εἰς τὸ αἷμά του, τὸ ὅποιον κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπέμεινε κατ' ἐξοχὴν σλαβικόν. Ὁ συγκερασμὸς τῶν δύο τούτων στοιχείων, ἦτοι τοῦ σλαβικοῦ καὶ τοῦ ρουμανικοῦ, ἰδιαιτύπως ἀπειτυπώθη ἐν τῇ ρουμανικῇ γλώσσῃ, διότι παρέλαβε μὲν ὁ ρουμανικὸς λαὸς τὰς οἰκίας τῶν ρωμαϊκῶν λέξεων, προσέδωκεν ὅμως εἰς αὐτὰς σλαβικὰς καταλήξεις. Εἶνε δὲ ἄξιον περιεργείας ὅτι ἡ λειτουργία ἐν τῇ ρουμανικῇ Ἐκκλησίᾳ μόλις κατὰ τὸν 17' αἰῶνα ἤρξατο τελευτῶν ρουμανιστί. Διότι μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ ἐν Μολδαβίᾳ καὶ ἐν Βλαχίᾳ ἡ λειτουργία ἐτελεῖτο ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ σλαβωνικῇ γλώσσῃ. Τὸ γεγονός τοῦτο ἐφῆρε τὰς ρουμανικὰς χώρας εἰς σχέσιν πρὸς τὴν ἐν Πολωνίᾳ ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, τὸ δι' τυπογραφίον τοῦ Κιέβου ἐπὶ τῶν μητροπολιτῶν Ἰωβ Μπροδέστη καὶ Πέτρου Μογίλα ἐπρομήθευεν εἰς τὴν Μολδαβίαν καὶ τὴν Βλαχίαν βιβλία ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἄλλα εἰς γλώσσῃ σλαβωνικῇ. Ζωντανὸς σύνδεσμος τῆς ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ρουμανίας ὑπῆρξε καὶ αὐτὸς ὁ μητροπολίτης Πέτρος Μογίλας, γόνος ἰσχυροῦ μιογιαρικοῦ γένους, ἡγεμονεύσαντος ποτε τῆς Μολδαβίας καὶ ἰδιάζουσαν συμπάθειαν ἐπιδείξαντος πρὸς τὴν Πολωνίαν. Σήμερον ἡ ρουμανικὴ Ἐκκλησία, ἀποτελοῦσα αὐτοκέφαλον Πατριαρχεῖον, εἶνε συγχρόνως καὶ ἡ μετὰ τὴν Ρωσίαν πολυαριθμότερα ἐν ταῖς ὀρθοδόξαις Ἐκκλησίαις· ἔχει δὲ πανεπιστημιακὰς θεολογικὰς Σχολὰς καὶ τέσσαρας Ἀκαδημίας—λύκεια ἐκκλησιαστικὰ ὡς καὶ ἀνεπτυγμένον ἐκκλησιαστικὸν τύπον...»

* Περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος Μαΐου ἐν Βοστώνῃ ἐν τῷ Perkin's Institution τῆς Βοστώνης ἐφορτάσθη ἡ ἐκατονταετηρὶς τοῦ μεγάλου Ἑλληνοφιλανθρώπου διδασκάλου τῶν τυφλῶν Μιχαὴλ Ἀναγνωστοπούλου, τοῦ ἐν Ἀμερικῇ πασιγνώστου ὑπὸ τὸ ὄνομα Anagnos. Τὸ Ἰνστιτούτον τοῦτο τοῦ Perkin's εἶνε ἡ ἀνά σήμπαντα τὸν κόσμον τελειότερα σχολὴ τυφλῶν, ταύτης δὲ διευθυντῆς ἐπὶ 40 ὄλα ἔτι διατέλεσεν ὁ Ἀναγνωστοπούλος. Καταγόμενος ἐκ Παλιγγίου τῆς Ἠπείρου καὶ σπουδάζας ἐν τῷ Ζω-

οιματὸς σχολῆ Ἰωαννίνων, ἀποφοιτήσας δὲ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τῷ 1867 προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ Σαμουὴλ Χάου, διευθυντοῦ τῆς σχολῆς τυφλῶν τοῦ Perkin's, ἐνθα ἀνέλαβε τὴν εἰς τοὺς τυφλοὺς διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς. Νυμφευθεὶς μετ' οὗ πολὺ τὴν θυγατέρα τοῦ Χάου, διεδέχθη αὐτὸν μετὰ τὸν θάνατόν του εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς σχολῆς τυφλῶν, διὰ τῶν σπουδαιοτάτων δὲ καινοτομιῶν, τὰς ὁποίας εἰσήγαγεν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τυφλῶν, ἰδρύσας δι' αὐτοὺς προπαιδευτικὴν σχολὴν καὶ τυπογραφεῖον, καὶ ἐκδοὺς χάριν αὐτῶν πολλὰ ἐπιστημονικὰ συγγράμματα καὶ καταρτίσας τὴν ἀρίστην τῶν ἐν τῷ κόσμῳ βιβλιοθήκην τυφλῶν, κατέστησε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὡς μεγάλου φιλανθρωποῦ καὶ προστάτου τῶν τυφλῶν γνωστὸν εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ὁ ἐν τῷ καθιδρύματι τούτῳ ἐφορτασμὸς τῆς ἐκπαιδευτικῆς αὐτοῦ ἔφραξεν ἑλληνικὸν χαρακτῆρα. Ἀπέθανε τῷ 1906 ἐν Ρουμανίᾳ.

Πολλὸς λόγος γίνεται ἐν τῷ διεθνῶι τύπῳ περὶ τῆς ἀνοικτῆς πρὸς τὸν Ἀρχιμαγκελλάριον τῆς Γερμανίας Ἀδόλφου Χίτλερ ἐπιστολῆς τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Συνομοσπονδισκοῦ Συμβουλίου τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ Δρος Charles Macfarland. Οὗτος, σπουδάζων ἐν Γερμανίᾳ καὶ κατὰ διαφόρους περιόδους σχεδὸν κατ' ἔτος ἐπισκεπτόμενος αὐτὴν διὰ διαλέξεις ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Βερολίνου πρὸς τοὺς γερμανοὺς φοιτητάς, προσκλήθεις δὲ τῷ 1933 ὑπὸ τῶν ταγῶν τῆς ἐν Γερμανίᾳ Ἐκκλησίας τῆς ἐθνικοσιαλιστικῆς κυβερνήσεως, ἐμελέτησε καλῶς τὴν ἐν Γερμανίᾳ θρησκευτικὴν κατάστασιν, τῆς περὶ τῆς ὁποίας ἐντυπώσεις του ἐξέβηκε πρὸς τὸν Χίτλερ, μεθ' οὗ ἦτο στενωπὸς πρὸ ἐτῶν συνδεδεμένος. Διὰ τῆς ἀποκαλυπτικῆς του ταύτης ἐπιστολῆς ἐλέγχει τὸν Χίτλερ μεθ' ὧμης παρησίᾳς διὰ τὴν ἐχθρικὴν πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν καὶ τὴν ἐν Γερμανίᾳ ἐκκλησίαν στάσιν του, μέμφεται αὐτὸν διὰ τὴν βεβήλωσιν τῶν ἰδεωδῶν τῆς τιμῆς, τῆς ἀκεραιότητος, τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, τὰ ὁποῖα ἐκαλλιέργει ἄλλοτε ἡ Γερμανία καὶ καίγει ὅτι διὰ τῶν μεθόδων τοῦ διαγωγῆς καὶ τῆς ἐξουσίας ὀδηγεῖ τὸ ἔθνος του εἰς τὴν ἀβυσσόν. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἔλαβεν εὐρείαν δημοσιότητα.

Ἡ σοβιετικὴ «Pravda» (Ἀλήθεια) γράφει περὶ τῆς ἐκθέσεως τῶν Παρισίων καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ σοβιετικοῦ περιπτέρου: «Ἡ διεθνὴς ἐκθεσις τῶν Παρισίων θὰ ἦνε μία εὐροπῆ τῆς εἰρήνης. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἀποτελέσῃ μίαν ἐμπορικὴν ἀγορὰν μόνον, ἀλλὰ καὶ μίαν πολιτικὴν διαδήλωσιν. Μία κ' βέρνησις προσελθούσα ἐκ τοῦ λαϊκοῦ μετώπου ἐρεθίζει τοὺς ἀντιδραστικοὺς κύκλους, οἱ ὁποῖοι τὸ πᾶν μετέρχονται διὰ νὰ ναυαγήσῃ ἡ ἐπιτυχία τῆς. Ἀπ' αὐτῆς τις πρώτης ὄψεως παρατηρεῖ τις τὴν διαφορὴν ἀντιλήψεως μεταξὺ τῶν περιπτέρων τῶν ἀστικῶν χορῶν καὶ τοῦ σοβιετικοῦ περιπτέρου. Τὸ ἰδιὸν μας περίπτερον ἀνακλῆ τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ἐργασίαν τῶν λαῶν μας, αὐτὸ ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τῆς γενικῆς προσοχῆς καὶ ἀριθμεῖ τοὺς περισσοτέρους ἐπισκέπτας. Πᾶν ἔκθεμα σοβιετικὸν ἐξετάζεται οὐ μόνον μετὰ περιουσιᾶς περιηγητικῆς, ἀλλὰ καὶ ὡς σύμβολον μιᾶς νέας τάξεως». Ὁ ἀναγνώστης μόνος δύναται νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τοῦ δημοσιεύματος τούτου τὰ προσήκοντα συμπεράσματα.

Κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1935 μία γαλλικὴ ἐφημερὶς εἶχεν ἀναγράψῃ τὴν εἰδήσιν ὅτι ὁ διάσημος ἐβραῖος φιλόσοφος Bergson ἐβαπτίσθη ἐν τῷ ἰησοῦτικῷ ναῷ τῶν Παρισίων, αὕτη ὁμῶς εἶχε διαψευσθῆ μετ' ὀλίγον. Περὶ λέγοντα ὁμῶς τὸν παρελθόντα Μάϊον ἡ Schönerer Zukunft ἀνεγγραψεν ὅτι ὁ Bergson ὑπέρβεν ἐπὶ τινα χρόνον καθολικὸς, παρέπεμψε δ' εἰς τὸν καθηγητὴν τοῦ ἐν Τουλούζῃ καθολικοῦ Ἰνστιτούτου P. Gorce, ἐκφράσαντα τὴν γνώμην ὅτι τὸ τελευτῶν ἐργον τοῦ Bergson «La pensée et la Mouvant» σημεῖοι μίαν σπουδαίαν ἐπιστροφὴν.

Ἐρημνευτὴς τῆς «θεολογίας» τοῦ στρατηγοῦ Λούνταντορφ F. A. Blumberg ἐν τῷ βιβλιδίῳ του «Ἡ γερμανικὴ πίστις δημιουργὸς τῆς γερμανικῆς ψυχῆς» ἀναπτύσ-

σει ὅτι ἡ γερμανικὴ πίστις, ἀπορρίπτουσα τὸν Χριστιανισμόν, ἔχει τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά: τὴν ἀπλότητα, τὴν σαφήνειαν, τὴν ἀλήθειαν, τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν γερμανικὴν αἴσθησιν τῆς τιμῆς... Ὁ Χριστιανισμὸς, εἶνε, κατ' αὐτόν, πλήρης «σκοτεινότητος» μετὰ τὰς μυστηριώδεις σχέσεις μεταξὺ Θεοῦ καὶ δημιουργημάτων, κρύβου καὶ δούλων. Ὁ γερμανικὸς θεὸς εἶνε ἀπρόσωπος. Ὁ γερμανὸς δὲν εἶνε ὕλιστής, γνωρίζει δ' ὅτι ὁ ἀνθρώπινός του λόγος ἔχει τὰ ὄρια του. Ἀτενίζει πρὸς τὸν κόσμον μετὰ φόβον καὶ σεβασμὸν, ἀλλὰ ἀποκηρύττει τὰ θαύματα. Ὁ γερμανὸς ἐγείρει ὑψηλὰ τὴν κεφαλὴν του, ἀνούμενος νὰ γονιπετῇ πρὸ πάσης ἀσιατικῆς καὶ ξένης ἀντιλήψεως καὶ νὰ δέχηται ἐλεημοσύνας ὑπὸ τῶν χάριτος ἀνοιγούσης τοὺς χριστιανικοὺς οὐρανοὺς...

Ἐδημοσιεύθη ὁ ἀπολογισμὸς τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος 1936 δράσεως ἐν Ἰαπωνίᾳ τοῦ ἐκ τῶν ἐπισκόπων Nippon Seikokwai (Ἀγίας ἐν Ἰαπωνίᾳ Καθολικῆς Ἐκκλησίας) ἀποτελουμένου ἐκδοτικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σωματείου (Church Publishing Society) ὑποστηριζομένου ὕλικός καὶ ἐξ Ἀγγλίας καὶ ἐξ Ἀμερικῆς. Ἐκ τῆς ἐκδοτικῆς δράσεως ταύτης προκύπτει ὅτι τὸ σωματεῖον ἐξέδωκεν εἰς ἰαπωνικὴν γλῶσσαν ἐνδιαφέροντα θρησκευτικὰ βιβλία, μεταξὺ τῶν ὁποίων καταλέγονται καὶ τὰ ἑξῆς θέματα: Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, Κατήχησις, Ἡ Κ. Διαθήκη καὶ ἡ διδασκαλία αὐτῆς, Πνευματικὴ πειθαρχία, Ἡ Γεωργία καὶ ὁ Χριστιανισμὸς, Ἡ καλλιέργεια τοῦ κήπου τῆς ψυχῆς, Ἡ προσωπικότης τοῦ Θεοῦ, Ὁδηγὸς τῆς καθηγητικῆς διδασκαλίας, ὁ Θεὸς ἐν τῇ συγχρόνῳ διανοήσει, Ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας κλ.

Τὸ διάσημόν Πανεπιστήμιον τοῦ Harvard παρεσκευάσεν ἀπὸ τοῦδε διὰ τοὺς φοιτητάς του τὴν διδασκαλίαν εἰδικῆς σειρᾶς μαθημάτων περὶ τῶν κριτῶν γνωρισμάτων τοῦ Χριστιανισμοῦ διὰ τὸ ἐπόμενον πανεπιστημιακὸν ἔτος. Τὰ μαθήματα ταῦτα θὰ ἀποτελέσουν μίαν σαφῆ καὶ ἀντικειμενικὴν ἔκθεσιν τῆς ἱστορίας τῶν ἀγ. Γραφῶν, τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἠθικῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τῆς συγχρόνου γνώσεως, ἐπὶ τῷ τέλει νὰ ἀναπτύχῃ ἢ ἐπίδρασις τῶν ἐξεγόντων γεγονότων τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπὶ τῆς συγχρόνου ζωῆς.

Περὶ ἀρχόμενον τὸν ἐνεστῶτα μῆνα συνεκροτήθη ἐν Ἐδιμβούργῳ ἡ συνδιάσκεψις τῆς πανγκοσμίου ὀργανώσεως «Πίστις καὶ Τάξις» (Faith and Order) δι' ἱεροπραξίας ἐν St Giles' High Kirk καθ' ἣν τὸν προσήκοντα λόγον εἶπεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἰερσικῆς Αἰ συνεδρία ἐγένοντο ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῆς Σκωτικῆς Ἐκκλησίας, πρόεδρος δ' ἐξελέγη ὁ προσημνησθεὶς Ἀρχιεπίσκοπος Ἰερσικῆς Dr Temple, ὅστις ἐν εἰσηγητικῇ προσημνησθεὶς ἀνέπτυξε τὴν πορείαν τῶν ἐργασιῶν τῆς συνδιασκέψεως, εἰπὼν, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι ἐπιβλήθημεν ἵνα μελετήσωμεν τοὺς λόγους τῆς ἡμετέρας διαστάσεως καὶ εὐρησῶμεν τὴν ὁδὸν τῆς ἐνότητος, ἐν πάσαις, ἄρα, ταῖς συζητήσεσιν ἡμῶν ὅσον νὰ καταλάβῃ πρωτεύουσαν θέσιν τὸ ἐρώτημα: αἱ διαφοραὶ μας εἶνε τοιαῦται ὥστε νὰ παρακωλύουν τὴν ἔνωση τῶν δισταμένων ὡς πρὸς τὰς γνώμας των περὶ μιᾶς ὁρατῆς Ἐκκλησίας; Ἐπηκολούθησαν ἀνακοινώσεις διαφόρων ρητόρων ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς φύσεως τῆς Ἐκκλησίας, πρῶτον ὁμιλήσαντος τοῦ ῥώσου καθηγητοῦ τοῦ ἐν Παρισίαις δοθροδέου Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου ἱεροῦ Δρος Μπουλγάκωφ, μεθ' ὃν ἠκολούθησαν οἱ Dr Garvie, Dr Ménégos, Dr Vischer, Dr Handley ὁ Ἐπισκ. Neville Talbot, Dr McDonald. Ἐντυπῶσιν ἐξαιρετικὴν παρήγαγεν ἡ ἀνακοίνωσις τοῦ ῥώσου πρωθιερέως—καθηγητοῦ ἐν Παρισίαις Θεολογ. Ἰνστιτούτου—Γεωργίου Φλορόβσκη, ὁμιλήσαντος περὶ τῆς φαινομενικῆς διαφορᾶς μεταξὺ θεαρίας καὶ πράξεως: οἱ πρακτικοὶ—εἰπὼν—κραυγάζουν ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως, ἐνῶ οἱ θεολογικοὶ ὁμιλοῦν περὶ τῶν ὑπερνηκίων δυσκολιῶν, προέτερεψε δὲ τὴν συνδιάσκεψιν νὰ ἀγνοήσῃ τὸ θεολογικὸν στοιχεῖον, προσθεὶς ὅτι σήμερον παύει πλέον ὁ κόσμος νὰ λέγῃ ὅτι ὁ ἀνθρώπος εἶνε ζῶον λογικόν, ἀλλὰ λέγει ὁ ἀνθρώπος εἶνε ὄν μετὰ καρδίαν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ Μακ. Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀπέστειλε πρὸς τοὺς Μητροπολίτας, οἱ ὅποιοι θ' ἀπαρίθουν τὴν προσηχῆ Ἱερὰν Σύνοδον, συμφώνως τῷ νόμῳ πρόσκλησιν, ὅπως εὐρίσκονται εἰς Ἀθήνας μέχρι τῆς 1η: Ὀκτωβρίου, προκείμενου νὰ ἀρχίσουν τότε αἱ ἐργασίαι τῆς νέας Συνοδικῆς περιόδου. Οἱ νέοι Συνοδικοὶ Μητροπολίται εἰνε: Μαντινείας Γερμανός, Πατρῶν Ἀντώνιος, Κερκύρας Ἀλεξάνδρος, Λευκάδος Δημήτριος, Κεφαλληνίας Γερμανός καὶ Γορτυνὸς Προκόπιος, Ἀρσινόουπόλεως Ἰωάννης, Ζυγῶν Ἀλεξάνδρος, Ἐδέσσης Κωνσταντῖνος, Φιλιππων καὶ Νεσπόλεως Χρυσόστομος, Βερροίας Πολύκαρπος καὶ Ξανθῆς Ἰωακείμ.

—Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀναχωρεῖ σήμερον εἰς Κεφαλληνίαν ὅπως παρασθῆ εἰς τὴν ἐορτὴν τοῦ πολιούχου αὐτῆς ἁγίου Γερασίου. Θὰ διέλθῃ δὲ τῆς Ζακύνθου ἔνθα θὰ παραμείνῃ ἐπὶ δύο ὧρας.

—Υπὸ τῆν προεδρίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν συνήλθεν εἰς πρώτην Συνεδρίαν τὸ Ἀδελφάτων τῆς νεοσυσταθείσης Χριστιανικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος. Εἰς τὸ Ἀδελφάτων, πλὴν τοῦ προέδρου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, μετεχόν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σφου, ὡς ἀντιπρόεδρος, οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου κ. κ. Παπαμιχαήλ, Ἐξαρχόπουλος καὶ Κούζη; ὁ Βιομηχανικὸς Ἐπιτροπος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Πετρακάκος, ὁ Διευθυντῆς τῶν Ἐργαστηρίων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας κ. Φιλιππίδης, οἱ Συμβουλοὶ τῆς Ἐπικρατείας κ. κ. Κυριακόπουλος καὶ Πουλίτσα; ὁ Διευθυντῆς τῆς «Ἐστίας» κ. Κύρου, ὁ Βιομηχανὸς Πειραιῶς κ. Στριγκος καὶ ὁ Διευθυντῆς τοῦ Β.βλιοπωλείου τῆς «Ἐστίας» κ. Κολλαρος, Τήνιος, ὅστις ὁμῶς λόγῳ ἀσθενείας ἐδήλωσεν ὅτι θὰ ὑποβάλῃ παραίτησιν. Κατὰ τὸν νόμον ἡ ἀντικατάστασις αὐτοῦ θὰ γίνῃ διὰ Β. Διατάγματος προτάσει τοῦ Ἀδελφάτου. Κατὰ τὴν συγκροτηθεῖσαν συνέδριον Ἐπιμελητῆς τῶν ἰδρυμάτων τῆς Ἀδελφότητος διορίσθη ὁ κ. Ἀλεξάνδρος Γιαλουρης, Τήνιος, ἐπέθθη αἱ βραβεῖς τῆς συνεξέως τοῦ Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ ὅστις θὰ ἐγκριθῆ εἰς τὴν πρώτην προσεχῆ συνεδρίαν τοῦ Ἀδελφάτου. Ἐπίσης εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίαν θὰ ἐξετασθῆ τὸ ζήτημα τῆς ἐξευρέσεως τῶν πόρων διὰ τὴν ἵδρυσιν προτύπου Μονῆς μετὰ Σχολῆς ἐν Τήνῳ.

—Συνήλθεν ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν ἡ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ προτιμητέου νέου διεθνούς ἡμερολογίου Ἐπιτροπὴ. Ὑπ' ὄψει τῆς ὡς ἄνω Ἐπιτροπῆς ἐτέθησαν δύο σχέδια ἡμερολογίου, τὸ ἐν μὲ βάνον τοὺς 12 μῆνας, τὸ δ' ἄλλο μὲ 13, ἀμφότερα ἀποσταλένια παρὰ τῆ Κοινωνίᾳ τῶν Ἐθνῶν μὲ τὴν παράκλησιν ὅπως δηλωθῆ ποῖον ἐκ τῶν δύο προτιμᾶται. Ἐν τῇ ὡς ἄνω Ἐπιτροπῇ ἀκρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παρέστη ὁ πρόεδρος τῆ τάξεως τῶν Ἀρχιερέων εἰδικὸς περὶ τὰ ἡμερολογιακὰ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας κ. Ἀνθίμος. Τὸ ἡμερολόγιον μὲ 12 μῆνας διακρίθεται εἰς 4 ἴσα τρίμηνα, ἕκαστον ἐξ 91 ἡμερῶν, ἥτοι ἕκαστον τρίμηνον ἔχει ἕνα μῆνα ἐκ 31 ἡμερῶν καὶ δύο μῆνας ἐκ 30 ἡμερῶν. Προσέτι τὸ ἔτος θὰ περιλαμβάνῃ 52 ἐβδομάδας ἀκριβείας ἥτοι 364 ἡμέρας, ὡς καὶ μίαν ἡμέραν τὰ κοινὰ ἔτη λευκὴν καὶ 2 ἡμέρας λευκὰς τὰ δίσεκτα, αἱ τινες ἡμέραι δὲν θὰ ἔχωσιν ἡμερομηνίαν οὔτε ὄνομα ἐβδομάδος. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μαρωνείας ἐδήλωσεν ἐπιφύλαξιν ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω ὑποδείξας τρία σοβαρὰ ἀπὸ Ἐκκλησιαστικῆς ἀπόψεως ἑλαττώματα τοῦ ἡμερολογίου τούτου, 1) διότι ἐπιφέρει τὸ ἐορτολόγιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, διότι μεταβάλλει τὴν ἡμερομηνίαν τῶν περισσοτέρων ἀκινήτων ἐορτῶν, 2) διότι θίγει τὸ γραφικὸν ἐβδομαδιαῖον σύστημα αὐτῆς καὶ 3) διότι δυσχεραίνει τὴν μελετωμένην μονιμοποίησιν τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα.

—Διὰ Β. Διατάγματος δημοσιευθέντος εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, ἀπενεμήθη ὁ Μεγαλόσταυρος τοῦ Τάγματος Γεωργίου τοῦ Α' εἰς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομον, ὁ Μεγαλόσταυρος

τοῦ Φοίνικος εἰς τοὺς Μητροπολίτας Θεσσαλονίκης κ. Γεννάδιον καὶ Μυτιλήτης κ. Ἰάκωβον, ὁ Ἀνώτερος Ταξίαρχος τοῦ Γεωργίου τοῦ Α' εἰς τοὺς Μητροπολίτας Μαρωνείας κ. Ἀνθίμον, Κορινθίας κ. Δαμασκηνόν, ὁ Ταξίαρχος τοῦ Γεωργίου Α' εἰς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ κ. Πετρακάκον.

—Δι' ἐτέρου Διατάγματος ἀπενεμήθη ὁ Ἀνώτερος Ταξίαρχος τοῦ Φοίνικος εἰς τοὺς Μητροπολίτας Μαντινείας κ. Γερμανόν, Πατρῶν κ. Ἀντώνιον, Ὑδρας Σπετσῶν καὶ Αἰγινης κ. Προκόπιον, Σάμου κ. Εἰρηναῖον, Σερρῶν κ. Κωνσταντῖνον. Θιατεῖρον κ. Γερμανόν. Ὁ Ταξίαρχος τοῦ Φοίνικος εἰς τοὺς Μητροπολίτας Θηβῶν καὶ Λαβαθείας κ. Συνέσιον, Ἀρτης κ. Σπυρίδωνα, Τρίκκης κ. Πολύκαρπον, Σπάρτης κ. Διονύσιον, Καρυστίας κ. Παντελεήμονα, Ἠλείας κ. Ἀντώνιον, Θεσσαλιώτιδος κ. Ἰεζικιήλ, Κίτρους κ. Κωνσταντῖνον, Ζιγῶν κ. Ἀλεξάνδρον, Ἐδέσσης κ. Κωνσταντῖνον, Βερροίας κ. Πολύκαρπον, Φθιώτιδος κ. Ἀμβρόσιον, Εἰνάθη; κ. Ἰωακείμ, Διδυμοτείχου κ. Ἰωακείμ, Ἰερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὁρους κ. Σωκρατην, Σισανίου κ. Διοδώρον, Γρεβανῶν κ. Γεωργίου, Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Ἰωακείμ, Ἐλευθερουπόλεως κ. Σωφρόνιον, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ, Παρραμυθίας κ. Γεώργιον, Πολυανθῆς καὶ Κιλκισίου κ. Κύριλλον, Φλωρίνης κ. Βασίλειον, Σιδηροκάστρου κ. Βασίλειον.

—Παρασχέθη ἡ πληροφορία ὅτι προσεχῶς δημοσιευθήσεται καὶ ἕτερος κατάλογος παρασημοφορῶν τῶν Ἀρχιερέων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

—Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Αἰτωλοακαρνανίας ἔθηκε τὸν θεμέλιον λίθον νέου Ἐπισκοπεῖου ἐν Μεσολογγίῳ, ὅπερ πλὴν διαφόρων διαμερισμάτων θὰ περιλαμβάνῃ καὶ αἰθουσαν διδασκαλίας καὶ διαλέξων διὰ 400 ἀκροατᾶς.

—Ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Γεωργακόπουλος ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἀπεστάλη πρὸς δημοσίευσιν νόμος διὰ τοῦ ὁποῖου ἐπιβάλλεται εἰσφορὰ τῶν ἐργοστασιαρχῶν παρασκευῆς παραφίνης καὶ πρώτων ὑλῶν κηροποιίας, τὸ ποῖον τῆς ὁποίας ἀνερχόμενον εἰς 24.000.000 δραχ. περὶ τοῦ θὰ διατεθῆ διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου. Τὸ μέτρον ταῦτο ὑποταλεῖ τὸ πρῶτον βῆμα τῆς Κυβερνήσεως, διότι διὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς ἐνίσχυσεως ἀπαιτοῦνται εἰσεῖτι 90 ἑκατομμύρια δραχμῶν.

—Ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Προπαρασκευαστικῆς Σχολῆς Μεσολογγίου ἀπεφοίτησαν κατὰ τὸ λήξαν σχολικόν ἔτος 18 ὑποψήφιοι ἐφημέριοι. Διδακτικώτατην προσομιλίαν πρὸς αὐτοὺς ἀπηύθυνεν ὁ Διευθυντῆς αὐτῆς Πρωτοσὺγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀγιοστίνας Καντιώτης.

—Ἀπαντήσας εἰς σχετικὰς τηλεγραφικὰς ἀνακοινώσεις ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος διεβίβασε τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν ἑλληνικὴν Κοινότητα Σικαγοῦ τῆς Ἀμερικῆς ἐπὶ τῷ ἐορτασμῷ τῆς τεσσαρακονταετηρίδος αὐτῆς καὶ πρὸς τὴν ἑλληνικὴν Κοινότητα Μπράσων τῆς Ρουμανίας ἐπὶ τῷ ἐορτασμῷ τῆς τριακοσοστῆς ἐπετειῖου τῆς ἱδρύσεως αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῇ ἐκατοστῇ πενητησοστῇ ἐπατειῷ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ αὐτῆς «Ἁγία Τριάς».

—Ἐχορηγήθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέξης εικοσαήμερος ἀπουσία ἀδεια δι' Ἀθήνας καὶ διὰ λόγους ὑγείας, τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Γερμανῷ εικοσαήμερος ἀδεια διὰ Λουτρακίου, τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης κ. Δημητρίῳ εικοσιπενθήμερος διὰ Λουτρακίου καὶ Αἰδηψόν, τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εἰρηναίῳ εικοσαήμερος διὰ Λουτρακίου καὶ τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Φθιώτιδος ὀκταήμερος διὰ Σιάτιστας.

—Ὡς αὖτως ἐχορηγήθη μηνιαία ἀπουσίας ἀδεια διὰ Ζάκυνθον τῷ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Νικοπόλεως καὶ Πρεβέξης Ἱεροκήρυκι ἀρχιμ. Νικηφόρῳ Γιαννούλῳ.

—Γράφουσι ἡμῖν ἐκ Φθιώτιδος: Ἐν μεγάλῃ συρροῇ εὐσεβῶν προσκυνητῶν ἐπανηγύρισεν καὶ ἐφέτος τῇ 6 Ἀυγουστοῦ ἡ Ἱερὰ μονὴ Ἀγάθωνος τῆς ἱ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἔλαβεν μέρος εἰς τὸν μέγαν ἐσπερινὸν καὶ μετὰ τὴν λιτάνευσιν τῆς Ἱερᾶς εἰκόνης ἐκήρυξεν ἐν ὑπαίθρῳ ἐντὸς τῆς εὐρείας αὐλῆς τῆς ἱ. μονῆς

διὰ τὸ στενὸν τοῦ ἱ. ναοῦ. Τῇ ἐπομένῃ τὴν θείαν λειτουργίαν μετὰ εἰκοσάδος ἱερέων ἐκήρυξε καὶ πάλιν, ἐχειροτόνησε δὲ εἰς πρεσβύτερον καὶ ἐχειροθέτησεν εἰς Ἀρχιμανδρίτην τὸν Θεολόγον Ἀμβρόσιον Δημητρίου, πνευματικὸν του ἀνάστηκα ἐκ Πρωσθης. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς πανηγύρεως εὐρίσκατο εἰς συνεχή κίνησιν ὁ καλὸς ἠγούμενος τῆς ἱεράς μονῆς ἀρχιμ. Ἀμβρόσιος Ἀνδραδάδης, περιποιοῦμενος τοῦ προσκνητὰς καὶ τοῖς πᾶσι τὰ πάντα γινόμενος, ἵνα πάντας εὐχριστήσῃ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ἡ ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τῆς Βουλῆς ψήφισα τοῦ ματαξὺ τῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ Βιταννοῦ συναφθέντος Κογκροδάτου ἤγαγεν εἰς σύγκρουσιν Ἐκκλησίας καὶ Κράτους. Ἡ Ἐκκλησία, φρονούσα διὰ τῶ Κογκροδάτου τίθεσθαι εἰς μειονεκτικὴν θέσιν ἀπέναντι τοῦ ἐν Νιμισλαυία καθολικισμοῦ, ὅσως διὰ τοῦ κογκροδάτου φέρεται ἀποκτῶν προνομιοῦχον θρησκευτικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν ἐν τῷ κράτει θέσιν, ἐλθὼν σκληρὰ μέτρα κατὰ τὸν ὀρθόδοξον ὑποοργῶν καὶ τὸν ὀρθόδοξον μάλων τῆς Βουλῆς, οἱ κυβερνητικοὶ κύκλοι ὅμως φρονέουσιν διὰ τὴν πρᾶξιν αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀντισυνταγματικὴ καὶ, κατ' ἀκολουθίαν, μηδελίαν δυναμένη νὰ ἐξῆ συνέτασιν, ὁποῖον ἀναμένουσιν αἱ σερβικαὶ ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαί.

ΡΩΜΑ·Ι·ΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ὑπὸ τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν συναλήφθη ὁ δημοφιλὴς ἐν Μονάχῳ ἱησοῦτης ἱεροκήρυξ Ρουπερτ Μάισρ, τῶς στενὸς φίλος καὶ συνεργάτης τοῦ Καγκελλαρίου τῆς Γερμανίας Ἀδόλφου Χίτλερ. Ὁ Μάισρ, ἀξιωματικὸς τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ κατὰ τὸν μέγαν πόλεμον καὶ τραυματίας αὐτοῦ, δις δὲ τιμηθεὶς διὰ τοῦ σιδηροῦ σταυροῦ τῆς ἀνδρείας, οὐκ ἐπὶ πολλοῦ μετὰ τοῦ Χίτλερ εἶχε κηρύξει πόλεμον κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ, διετέλεσ δ' εἰς λίαν φιλικὰς σχέσεις πρὸς τὸν γερμανὸν καγκελλάριον, ὅστις ἐπὶ τῷ ἰαβριλαίῳ του διεβίβασεν πρὸς αὐτὸν θερμοὺν εὐχολόγιον ἔγγραφον. Ἐν ταῦτοις ἡ πρὸς αὐτὸν φιλικὴ εὐμένεια τοῦ Ἀδ. Χίτλερ μεταστράφη εἰς δυσμένειαν ἐξ ἀφορμῆς τῶν λίαν τολμηρῶν του κηρυγμάτων, διὰ τῶν ὁποίων ἐκάκιζε μετ' ἀγανακτήσεως τὴν συμπεριφορὰν τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν πρὸς σεμνὸν ὄλην καθολικῶν ἱερέων, μνησθέντων ἐπὶ παραβίβασιν τῆς δημοσίας ἡθικῆς. Ἐν τῷ μεταξὺ διάφορον Ἐπίσκοποι, ὡς π. χ. ὁ τοῦ Münster, ἐθελώρησαν ἐαυτοῦς ὑποχρεωμένους νὰ ἀποδείξωσι διὰ στυμπετικῶν, ὅτι τὸ ποσοστὸν τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἱερέων τῶν περιπεσόντων εἰς τὴν ὑπὸ ἐγκλήσιν πρᾶξιν ἵνα τούτων καταπληρικτῶς σὸμινον, ὥστε νὰ ἀποτελῇ σπανιστάτην ἐξαιρέτιν ἐκ τοῦ σώματος τοῦ κλήρου, ὅπερ διακρίνεται διὰ τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ ἀσσηρότητα. Συναφῆς πρὸς ταῦτα ἐν πᾶσι τοῖς ἐν Γερμανίᾳ καθολικοῖς ναοῖς ἀνεγνώσθη ἡ ἀκόλουθος ἐπίσημος δήλωσις τοῦ Βατικανοῦ: «Ὁ ὕψιστος τῆς Προπαγάνδας ἐβήλωσεν ἐν τῷ λόγῳ του τῆς 28 Μαΐου ὅτι αἱ οὗτοι ἀποκλήθεισιν δικαί ἠθικῆς δὲν ἀφελῶσαν ἀτομικὸς περιπτώσεις, ἀλλ' ἐφανέρωσαν γενικὴν διαφθορὰν ἡθῶν ἀπαρδειγμάτων ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος... Ὡς πρὸς ὅτι ἀφορᾷ εἰς τοὺς ἱερεῖς, ἐξ ἀξιοπιστῶν πληροφοριῶν ἀποβαίνει γνωστὸν ὅτι ἐπὶ συνόλου 21,461 μόνον 49 ἀνοχοποιήθησαν, ἐκ τούτων 21 κατεδικάσθησαν καὶ 28 δικάζονται. Ἐκ τῶν εἰς θρησκευτικὰ τάγματα ἀνηκόντων 4171 ἱερέων, ἐνοχοποιήθησαν 9, εἰς δὲ μόνος κατεδικάσθησαν. Ὡςτε ἐπὶ 25.635 ἀτόμων 48 περιπτώσεις ἐσημειώθησαν, ἤτοι ὀλιγώτερον τοῦ 1/4 τοῦ 1 ο)ο, ἢ εἰς περίπτου ἐπὶ 5,000 ἱερέων».

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΣΜΟΣ

Αἱ περὶ τοῦ διαζυγίου ἐν Ἀγγλίᾳ συζητήσεις ἐξαικολοθοῦσι καὶ μετὰ τὴν ὀριστικὴν τοῦ σχετικοῦ νομοσχεδίου ψήφισιν ὑπ' ἀμοτέρων τῶν νομοθετικῶν σωμάτων. Οἱ «Ἐκκλησ. Καιροὶ» τοῦ Λονδίνου, ἀποβλέποντες εἰς τὰ ἐκ τοῦ νέου νόμου ἀποτελέσματα προβλέποντες ἀσφαλῆ αὐξήσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διαζυγίων καὶ μετέον ἀνίσχυσιν τῆς παρὰ τῷ λαῷ ἰδέας ὅτι ὁ γάμος ἀποτελεῖ ἀπλῶς μίαν πρόσκαιρον σχέσιν καὶ οὐκ διὰ βίου συμβίωσιν. Καὶ διαπιστοῦται μὲν διὰ τὸν ὅτι νῦν νόμον ὁ κληρικὸς δὲν θά ὑπέχη γὰρ ὑποχρέωσιν νὰ εὐλογῇ γάμους ἐκκλησιαστικῶς μὲν ἀπηγορευμένους, νομίμως ὅμως πολιτικῶς, ἀλλ' ἐκ τοῦ ὅτι δὲν θά δύναται νὰ ἐξαναγκασθῇ εἰς τὴν παροχὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐλογίας εἰς ἐνοχίτην ὅστις μετὰ τὸ διαζυγίον του συνάπτει γάμον νομικῶς ἔγκυρον, δὲν ἔπεται ὅτι ἡ Ἐκκλησία δύναται νὰ θεωρῇ τὸν τοιοῦτον γάμον καὶ ὅσως ὡς μὴ γενόμενον. Ἐξ ἄλλου, ἡ εἰς πρόσσωπα τοιοῦτον γάμον συνάφεται—ἤτοι νομικῶς μὲν ἔγκυρον ἀλλ' ἐκκλησιαστικῶς ἀνόηκτον—ἀρνησις τῆς θαίας Εὐχαριστίας, ἥτοι ὁ ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀφορισμὸς των, ἤθελεν εἶσθαι πρᾶξις παράνομος. Ἐν πάσῃ ὁμοῖ περιπτώσει συνάγει τὸ ἐν λόγῳ ἐκκλησιαστικὸν φύλλον—ἐξῆμεν τὴν πεποίθησιν ὅτι δὲν εἶνε δυνατόν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νὰ προέρχηται εἰς οἰονδήποτε συμβιβασμὸν μετ' ἀντιχριστιανικὴν νομοθεσίαν καὶ ἀντιχριστιανικὰς κοινωνικὰς ἰδέας». Τὸ καθήκον τῶν ἐπισκόπων εἶνε νὰ διακηρύττωσιν ὅτι ὁ χριστιανικὸς γάμος εἶνε μυστήριον, ὅτι αἱ περὶ τοῦ θυσιαστηρίου παρεχόμεναι διαβασιβάσεις εἶνε δεσμευτικαὶ καὶ ὅτι πᾶσα ἀπάθεια πρὸς διόλυσιν ἀποτελεῖ ἀναντίτακτον ἁμαρτίαν κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου.

Κατὰ τὸν τσελεσθέντα ἐν Ἱεροσολύμοις πανηγυρισμὸν τῆς πεντηκονταετηρίδος τῆς ἀναστατάσεως τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις ἀγγλικανικῆς Ἐπισκοπῆς, εὐ προήδρευσεν ὁ ἐν τῇ ἁγίᾳ Πόλει παρεπιδητῶν Ἐπίσκοπος τοῦ Λονδίνου παρόντων οἱ Ἐπίσκοποι Γιβραλτάρ καὶ Southwell, ἀντιπροσώπου τῶν Ἐκκλησιῶν ὀρθόδοξου, ἀσσυριακῆς, ρουμανικῆς καὶ ἄλλων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς, ἐπ' ἵσσης δὲ καὶ ἀπρόσωποι τῶν κλάδων τῆς ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἀγγλικῶ, καναδικῶ, δυτικῶν Ἰνδιῶν. Νέος Ζηλανδίας, ἀμερικανικοῦ, ἰνδικοῦ, ἰαπωνικοῦ κλ. Ὁ Ἐπίσκοπος Λονδίνου ὁμίλησε περὶ τῆς ἀξίας τῆς ἐορταζούσης ἀγγλικῆς Ἐπισκοπῆς ἀπ' ἐνὸς μὲν ὡς ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ Χριστιανισμοῦ μαρτυρούσης περὶ τῶν ἰδεσθῶν τῆς ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, ἀπ' ἑτέρου δὲ ὡς παρεχούσης κατὰ βοήθειαν εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ὁ ἀντιπροσωπεύων τὸν ἐν Παλαιστίνῃ ἀραβικὸν κλάδον τῆς ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ὁμίλησε περὶ τῶν μεγάλων εἰς τὴν χριστιανικὴν ἰδιὰ ἐν Παλαιστίνῃ ἐκπαιδευτικῶν ἐκδοσῶν τῆς πανηγυριζούσης Ἐπισκοπῆς, ὁ δ' ἐν Ἱεροσολύμοις ἀγγλος Ἐπίσκοπος ὁμίλησε περὶ τῶν ἐν τῇ Ἐγγυῶς Ἀνατολῇ προβλημάτων τῆς χριστιανικῆς ἐκπαιδευτικῆς, περὶ τῶν χιλιάδων ἀσσυρίων προσφύγων, περὶ τοῦ δυσλότου τῶν μεταξὺ τῶν ἑβραίων καὶ τῶν μουσουλμάνων τῆς Παλαιστίνης συγκρούσεως. Οἱ «Ἐκκλησιαστικοὶ Καιροὶ» τοῦ Λονδίνου ἀπεροῦντες κύριον ἀρθρον εἰς τὴν ἐορτάζουσαν Ἐπισκοπὴν ἐξαορῶσι τὴν μεγάλην τῆς ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀποστολήν.

Ἐν τῇ ἐπ' ἐσχάτων ἐν Λονδίῳ συγκροτηθείσῃ ἐκκλησιαστικῇ συνελθεῖσιν μακρὰ συζήτηση ἐγένετο περὶ τῆς ἐν Γερμανίᾳ ἀντιθέσεως μεταξὺ κράτους καὶ Χριστιανισμοῦ μεταξὺ τῶν Ἐπισκόπων Gloucester καὶ Chichester, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ὑόρκης, τοῦ Canon Douglas καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντερβούργης.

Ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀγγλικῷ τύπῳ ἀναγραφέντων περὶ τοῦ πρὸ τινος ἐορτασμοῦ τῆς ἐκατονταετηρίδος τοῦ Παναπιστημίου τοῦ Durham πληροφοροῦμεθα ὅτι τὸ Παναπιστήμιον τοῦτο ὑπέχρεε τὸ ἐκ τῶν ἀγγλικῶν Παναπιστημίων πρῶτον καθάρσιν εἰλικρινῆ δεσφικὴν μόρφωσιν διὰ τοῦς ὑποψηφίους κληρικῶν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀγγλικῷ τύπῳ ἀναγραφέντων περὶ τοῦ πρὸ τινος ἐορτασμοῦ τῆς ἐκατονταετηρίδος τοῦ Παναπιστημίου τοῦ Durham πληροφοροῦμεθα ὅτι τὸ Παναπιστήμιον τοῦτο ὑπέχρεε τὸ ἐκ τῶν ἀγγλικῶν Παναπιστημίων πρῶτον καθάρσιν εἰλικρινῆ δεσφικὴν μόρφωσιν διὰ τοῦς ὑποψηφίους κληρικῶν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

Κατ' εἰδήσει ἐξ Ἱταλίας, ἡ Ἱταλικὴ Κυβέρνησις εἰδοποίησε τὴν ἀγγλικὴν ὅτι σκοπεῖ νὰ ἀπογοσέσῃ ἀπολύτως τὴν ἐν Ἀβυτηνίᾳ ὑπαρξίν ἱεραποστολῶν καὶ σχολῶν οἰκιστικῶν ἐθνικότητος, ἐνεσθῆν δε ἀπολεῖ καθ' ὀλοκλήριαν πρὸς ἐπιτοὺς ἐξέταξις τῆς ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως περὶ ἐπιστοφῆς εἰς Ἀβυσηλίαν τῶν κατὰ τὸν τσελεσθέντα Ἱταλοαβυσσηνιακὸν πόλεμον καταλιπόντων τὴν χώραν ἀγγλῶν ἱεραποστόλων. Οὐχ ἤτον ἡ Ἱταλικὴ κυβερνήσις ἐβήλωσεν ὅτι ἐπιτρέψει τὴν ὑπὸ βρετανῶν ἱεραποστόλων ἀσκησιν μόνον τῆς καθαρᾶς φιλανθρωπίας, ὅπως δέον νὰ ἀπευθύνωσιν εἰς Ρώμην αἰτήσεις ἵνα λάβωσιν ἐκείθεν καὶ τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας περὶ τῶν δόρων, ὑφ' αἷς δύναται νὰ ἐπιστρέφωσιν εἰς Ἀβυσσηλίαν.

Ὁ ἄγγλος ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἀνακοινῶν ταῦτα εἰς τὴν βουλὴν τῶν κοινοτήτων ἐξέφρασε τὴν λύπην τῆς βρετανικῆς κυβερνήσεως, προσθέσας ὅτι ἡ Ἀγγλία οὐδέποτε ἐν τῷ ἐδάφει τῆς προέβη εἰς διάκρισιν τῶν ἱεραποστόλων κατὰ ἐθνότητάς, ἐπιφυλάσσεται ὅμως νὰ προβῇ εἰς ἀνάλογον ἀπόφασιν ὡς πρὸς τοὺς ἐν ταῖς ἀγγλικαῖς χώραις ἰταλοὺς ἱεραποστόλους.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου ἐν Foochow τῆς κινεζικῆς ἐπαρχίας Fukien ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σαβ. F. L. Norris Ἐπισκόπου τῆς β. βορείου Κίνας συνειροτήθη ἡ ἀνὰ τριετίαν συνερχομένη ἐνάτη συνέλευσις τῆς γενικῆς Συνόδου τῆς Chung Hua Sheng Kang Hui (=τοῦ κινεζικοῦ κλάδου τῆς ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.). Ἐν τῇ συνέλευσει ταύτῃ ἀντεπροσωπεύθησαν 13 ἐπαρχίαι, ἐν αἷς καὶ ἡ νεωτάτη πασῶν ἐπαρχία τῆς Szechwan, ἐκ δὲ τῶν μετασχόντων αὐτῆς 15 ἐπισκόπων οἱ 5 μὲν ἦσαν κινεζοὶ, οἱ 10 δὲ ξένοι, πρῶτην δὲ ταύτην φορὰν ἡ συνέλευσις αὕτη συνειροτήθη ἐν Foochow. Τὴν ἐν Ἰαπωνίᾳ ἀδελφὴν ἐκκλησίαν ἀντεπροσώπησαν ὁ Σαβ. H. F. Chen, Ἐπισκοπὸς τοῦ Honan, κομιστὴς συγχαρητικῶν γραμμάτων ἐκ μέρους τῆς ἰαπωνικῆς συνόδου.

NEA BIBLIA

Ἡ Κοινωνικὴ Πρόνοια. Τὰ πεπραγμένα τοῦ Ὑπουργείου Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως κατὰ τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς 4ης Αὐγούστου 1936 ἔτος. Ὑπουργία Α. Γ. Κοριζῆ. Ἀθῆναι τύποις «Πυρσοῦ» 1937.—Τεράστιον, ὁμολογούμενος ἔργον, ἐπετέλεσεν εἰς ὀλίγιστον σχετικῶς χρονικὸν διάστημα τὸ ἐν λόγῳ Ὑπουργεῖον ὑπὸ τὴν ζωογόνον πνοὴν τοῦ ὑπουργοῦ κ. Κοριζῆ, παρὰ τὰς γνωστάς δυσχερεῖας τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἡ κρατικὴ πρόνοια καὶ ἀντίληψις ἐξεδηλώθη εἰς τρεῖς κυρίως κλάδους: α) εἰς προστασίαν μητρότητος καὶ παιδικῆς ἡλικίας [Πατρῴα, Ἰδρυμα, Ἐθν. Ὁρφανοτροφεῖα, παιδ. σταθμοί, παιδ. στέγαι, προστασία κωφαλάλων, τυφλῶν, ἀλχητοπαίδων, ἱματιοθήκη μαθητοῦ], προστασίαν φοιτητοῦ, ἐργαζομένων νέων, γεροντικῆς ἡλικίας καὶ ἀπόρων. β) εἰς κρατικὴν ὑγιεινὴν καὶ ἱατρικὴν ἀντίληψιν γενικὰ καὶ εἰδικὰ νοσοκομεῖα, σταθμοὶ πρῶτων βοηθειῶν, ἐκπαιδεύσεις νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ, ἐλονοσία, μεγάλα προβλήματα ὑγείας καὶ γ) εἰς στεγασίαν ἀσπῶν προσφύγων.

Ἐπετηρὶς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Σόφιας (1936).—Ἐκ τῶν περιεχομένων: Ν. λουμπασκόβσκη: Ὁ Χριστὸς—ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελετισσέδου.—Ἰβ. Σνέγαροφ: Παλαιὸς ἐκκλησιαστικὸς κώδιξ Τορνόβου (μεθ' ἄλληρικῶν ἐγγράφων).—Χο. Γισούροφ: Τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον.—Δ. Β. Νεζουλγέροφ: Ἡ ἔννοια τῆς «Σοφίας» τοῦ Θεοῦ.—Γ. Πάσιεφ: Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Νικολάου Ἀρσένιεφ, Τὸ ἐν Ἀθῆναις Συνεδριον τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας. Ἐν Βαρσοβίᾳ, Συνοδικὸν Τυπογραφεῖον, 1937.—Ὁ συγγραφεὺς, καθηγητὴς τῆς ὀρθοδόξου Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Βαρσοβίας, μετασχὼν τοῦ ἐν λόγῳ Συνεδρίου ὡς ἀντιπρόσωπος αὐτῆς, ἐκθέτει ἐν τῷ τευχιδίῳ τούτῳ τὰς ἐκ τῆς διαξαγωγῆς του ἐντυπώσεις του, ἀξίας πολλῆς προσοχῆς διὰ τὴν παρατηρητικότητά καὶ τὴν ὀρθὴν τῆς σημασίας του ἐκτίμησιν.

Ἀμίλκα Ἀλιβιζάτου τακτικοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Προέδρου τοῦ Ἀ' ἐν Ἀθῆναις Συνεδρίου τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας, Ἐκκλησία, Πολιτεία καὶ Ἐθνος ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπετηρίδος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν). Ἀθῆναι, τύποις «Φοῖνικος» 1937.

Τοῦ αὐτοῦ Ἀποχωρησιότητος λόγος τοῦ Α' Συνεδρίου τῆς ὀρθοδόξου Θεολογίας. Ἡ κωδικοποίησις τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ ἡ σημασία αὐτῶν.—Τρόπος θετικῆς συνειροήσεως τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ὡς πρὸς τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν ἐπὶ γενικωτέραν καὶ ἐπειγουσῆς φύσεως ζητημάτων ἐν περιπτώσει ἀναβολῆς τῆς συγκλήσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου.—Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὰ κοινωνικὰ ζητήματα.—Τὸ δυνατόν τῆς συγκλήσεως Οἰκουμενικῆς Συνό-

δου.—Καθορισμὸς τῆς ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς Ἰεραποστολῆς τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας.—Ἀνάτυπα ἐκ τῆς αὐτῆς Ἐπετηρίδος. Ἀθῆναι τύποις «Φοῖνικος» 1937.

Ἐλευθέρα Σχολὴ Κοινωνικῆς Πρόνοιας ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Ὑπουργείου Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως: Ἐτήσιον Δελτίον. Ἔτος Α' 1937. Ἀθῆναι τύποις Ἀδ. Μπατσάκου 1937.—Ἐν τῷ τόμῳ τούτῳ περιλαμβάνονται τὰ κατὰ τὴν ἀφῆτος τὸ πρῶτον ἴδρυσιν τῆς ἐν λόγῳ Σχολῆς, οἱ κατὰ τὰ ἐγκαίνια αὐτῆς ἐκφωνηθέντες λόγοι τοῦ Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ αὐτῆς Συμβουλίου κ. Γρηγ. Παπαμιχαήλ, Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομου, τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Κρατικῆς Ἀντιλήψεως κ. Ἄλ. Κοριζῆ καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως κ. Ἰ. Μεταξά. Μετὰ τοὺς λόγους δημοσιεύεται περίληψις τῶν κατὰ τὸ ἔτος τούτου διδασχθέντων μαθημάτων ἀναγομένων εἰς τὸν κύκλον τῆς Φιλοσοφίας, τῆς Ἰατρικῆς καὶ τῆς Κοινωνικῆς Οἰκονομίας.

«ΘΕΟΛΟΓΙΑ» ἐξεδόθη τὸ τεῦχος νθ' τοῦ Σεπτεμβρίου 1937. Περιεχόμενα: Ὁ Γάλλος Ποίητος ὡς Κανονολόγος ὑπὸ Δημητρίου Α. Πετρακάκου, Ἡ Τετάρτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἐν Χαλκηδόνι 451 ὑπὸ Ἀδαμαντίου Ν. Διαμαντοπόλου Καθηγητοῦ, Ἰούλιος ὁ Ἀφρικανός, ὁ πρῶτος χριστιανὸς χρονογράφος ὑπὸ Ἰερ. Ἰερ. Κοτσῶνη, Κατάλογος Ἀγιορειτικῶν χειρογράφων ὑπὸ Εὐλόγιου Κορυβίου Δαυριώτου (νῦν Ἐπισκόπου Κορυτσᾶς), Γρηγόριος ὁ ΣΤ' καὶ τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα ὑπὸ Ἀρχ. Ἐμμ. Καρπαθίου, Σαμουὴλ Μητροπολίτης Αἰγίνης, ὑπὸ Χρυσόστομου Σ. Μπούα, Καισαρίου Δαπόντε, Ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν Πατριάρχη Καλλίνικον Γ' ὑπὸ Γ. Δελιγιάννη καθηγητοῦ, Κριτικὸν καὶ Βιβλιογραφικὸν δελτίον. Ἐγγραφαὶ καὶ ἐμβάσματα πρὸς τὸν διαχειριστὴν τῆς «Θεολογίας» κ. Πέτρον Α. Παπαδόπουλον ὁδὸς Λεωνόπου 4 Ἀθῆναι.

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ [1]

Πρὸς τὸν διάκονον Ἀρτεμῶν Ψαρρῶν (ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλεῖσαι, ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἐνεργοῦντος ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Γραφεῖῳ Πειραιῶς ὡς ἀνακριτὸν κατ' ἐντολήν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, τῇ 30 Αὐγούστου ἐ. ἔ. ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ καὶ ὥρα 10 π. μ. καὶ ἀπολογηθῆς ἐπὶ τῆς ἀποδιομένης εἰς σὲ κατηγορίας ἧς ἔλαβες γνώσιν διὰ τῆς ἀπὸ 23ης Ἰουνίου ἐ. ἔ. κλήσεως ἡμῶν. Ἐν Πειραιεὶ τῇ 1 Αὐγούστου 1937.

ὁ ἀνακριτῆς
† Ἀρχ. Φιλῆμων Ζέης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ι. Μητρόπολις Θηβῶν καὶ Λεβαδείας

Προκειμένου νὰ πληρωθῶσι δι' ἐκλογῆς αἱ κεναὶ θέσεις κανονικοῦ ἡμερηίου τῶν ἐνοριῶν 1) Χλεμυδοσαρίου 2) Πλαταιῶν 3) Ζυρικού 4) Μαυρογείας καὶ 5) Σκούρτων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς θέσεις ταύτας ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον τὰ κατὰ τὸ ἀρθρον 83 τοῦ δις κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 ἀπαιτούμενα πιστοποιητικὰ διὰ τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα αὐτῶν. Ἐν Λεβαδίᾳ τῇ 3 Αὐγούστου 1937. † Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Συνέσις.

Ι. Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας

Ἀνασταθείσης διὰ Β. Δ)τος, ἐκδοθέντος τῇ 4ῃ Ἰουνίου ἐ. ἔ. καὶ δημοσιευθέντος τῇ 23ῃ ἰδίου ἐν τῷ ὑπ ἀριθ. 237 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, τῆς ἐν Κανδήλας ἐνορίας τῆς «Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ», προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα καὶ ἐπιθυμοῦντας νὰ ἱερατεύσωσιν ἐν αὐτῇ, ἵνα μέχρι τῆς

20ης Αυγούστου έ. έ. υποβάλλωσιν ήμιν τ' άπαιτούμενα πιστοποιητικά, Τρίπολις τή 16 'Ιουλίου 1937.

† 'Ο Μαντινείας και Κυνουργίας Γερμανός.

I. Μητρόπολις Χαλκίδος

Χηρευουσών των θέσεων τακτικού έφημεριού της ένορίας α) Μακρυκάπας και β) άγιου 'Αθανασίου Μύτικος, προσκαλοῦνται οί βουλομένοι να καταλάβωσι τās θέσεις ταύτας και έχοντας τὰ υπό του νόμου οριζόμενα προσόντα, όπως έντός μηνός από σήμερα υποβάλλωσιν εις τὰ γραφεία τής Ιεράς Μητροπόλεως τὰ υπό του άρθρου 83 του νόμου 5439 περί ένοριακών ναών και έφημεριών προβλεπόμενα πιστοποιητικά. 'Εν Χαλκίδι τή 1 Αυγούστου 1937.

† 'Ο Χαλκίδος Γρηγόριος.

I. Μητρόπολις Σπάρτης

Διά τής υπ' αριθ. 2072 έ. έ. προκηρύξεως ήμών, συνφδὰ τῷ άρθρῳ 81 του κωδικοποιηθέντος νόμου 5439, καλοῦμεν τούς βουλομένους, όπως μέχρι τής 31ης Αυγούστου 1937 έτους, υποβάλλωσι μετά των νομίμων πιστοποιητικών αιτήσεως ύποψηφιότητας προς συμμετοχήν εις ένεργείαν έκλογής έφημεριού δια τήν χηρεύουσαν θέσιν τούτου εν τῷ χωρίῳ Τάλαντα του τέως Δήμου Μονεμβασίας. 'Εν Σπάρτη τή 3 Αυγούστου 1937. † 'Ο Σπάρτης Διονύσιος.

Διά τής υπ' αριθ. 2075 έ. έ. προκηρύξεως ήμών, συνφδὰ τῷ άρθρῳ 81 του κωδικοποιηθέντος νόμου 5439, καλοῦμεν τούς βουλομένους, όπως μέχρι τής 31ης Αυγούστου 1937 έτους, υποβάλλωσι μετά των νομίμων πιστοποιητικών αιτήσεως ύποψηφιότητας προς συμμετοχήν εις ένεργείαν έκλογής έφημεριού δια τήν χηρεύουσαν θέσιν τούτου εν τῷ χωρίῳ Γούναρι του τέως Δήμου Σπάρτης. 'Εν Σπάρτη τή 3 Αυγούστου 1937. † 'Ο Σπάρτης Διονύσιος.

Καλοῦμεν τούς βουλομένους και έχοντας τās υπό του άρθρου 83 του κωδικοποιηθέντος ένοριακού νόμου 5439 οριζόμενα προσόντα, όπως έντός ενός μηνός από σήμερα υποβάλλωσιν τή καθ' ήμάς Ιερά Μητρόπολι τὰ υπό του άρθρου τούτου οριζόμενα πιστοποιητικά προκειμένου να προβλημεν εις ανακήρυξιν ύποψηφίων Ιερέων τής χηρευούσης ένορίας άγιος Τριάδος Τάλαντων τ. δ. Μονεμβασίας. 'Εν Σπάρτη τή 21η 'Ιουλίου 1937. † 'Ο Σπάρτης Διονύσιος.

I. Μητρόπολις Νικοπόλεως και Πρεβέζης

Χηρευούσης τής θέσεως έφημεριού του έν Κορωνησίω Ιερού ναού του Γενεθλίου τής Θεοτόκου, καλοῦμεν τούς βουλομένους να καταλάβωσι τήν θέσιν ταύτην όπως έντός μηνός από σήμερα υποβάλλωσιν ήμιν τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά των έγγραφα. Τὸ ὡς άνω χωρίον καίται επί δμωάνου νησίδου και συναπῶς εφαρμόζεται τὸ άρθρον 16 παραγρ. 4 του άναγκαστικού νόμου τής 19 Νοεμβρίου 1935. 'Εν Πρεβέξη τή 11 Αυγούστου 1937.

† 'Ο Νικοπόλεως και Πρεβέζης 'Ανδρέας

I. Μητρόπολις Φωκίδος

Κενής οὔσης τής έφημεριακής θέσεως των ένοριακών ναών: 1) του έν Κοκκίνῳ (Λουτσόβῳ) ή Κοίμησις τής Θεοτόκου, 2) του έν Κλημάτους-Εὐπαλίου ὁ άγιος Γεώργιος, 3) του έν άγιῳ Κωνσταντίνῳ ὁ άγιος Νικόλαος, 4) του έν Λευκαδιτῳ ὁ άγ. Κωνσταντίνος, 5) του έν Μακρυνη ή 'Υπαπαντή, καλείται έκαστος έκ των βουλομένων να ανακηρυχθῆ έκλόγιμος να υποβάλῃ ήμιν μέχρι τής 23 Αυγούστου έ. έ. 1937 δι' αιτήσεως τὰ υπό του άρθρ. 83 του κωδικοποιημένου νόμου 5439, καθοριζόμενα πιστοποιητικά προς εξέλεγειν των προσόντων. 'Εν 'Αμφίση τή 9 Αυγούστου 1937. † 'Ο Φωκίδος 'Αθανάσιος

'I. Μητρόπολις 'Ιωαννίνων.

'Εχοντας υπ' ὄψιν τὸ άρθρον 81 τής κωδικοποιήσεως του νόμου 5439 καλοῦμεν τούς βουλομένους να καταλάβωσι τās χηρευούσας θέσεις τακτικών έφημεριών των ένοριῶν 1) 'Ανηλίου, 2) 'Ανω 'Ασπροχωρίου, 3) 'Αγίας Τριά-

δος, 4) Βαγενητίου, 5) Βροντισμένης, 6) Δραγουμής, 7) 'Ελάτης, 8) 'Ελευθεροχωρίου, 9) 'Ελάφου, 10) Ζαραβουταίου, 11) Ζίτσης Μεγάλη Συνεικία, 12) Κάτω Πεδινῶν, 13) Καστριτίσης, 14) Κάτω 'Ασπροχωρίου, 15) Καλοχωρίου 16) Κατίτσας, 17) Μακρόνου 18) Μονοδενδρίου, 19) Νεγάδων, 20) Νεοχωροπούλου, 21) Πέτρας, 22) Πετσάλης 23) 'Ρεπειτίσης, 34) Σενίκου, 25) Σελτσάνων όπως υποβάλλωσιν εις τήν Ιεράν μητρόπολιν τὰ υπό του άρθρου 83 του νόμου 5439 έγγραφα των προσόντων αυτών μέχρι τής 31ης Αυγούστου 1937 προς ανακήρυξιν ὡς ύποψηφίων έφημεριών των άνω ένοριῶν. 'Εν 'Ιωαννίνοις τή 12η Αυγούστου 1937. 'Ο Μητροπολίτης 'Ιωαννίνων κ. ά. α.

† 'Ο Περιστερῶς Εὐστάθιος

I. Μητρόπολις Λαρίσης

Καλοῦμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ υπό του άρθρου 83 του κωδικοποιηθέντος ένοριακού νόμου 5439 «περί ένοριακών ναών και έφημεριών κτλ.» οριζόμενα προσόντα όπως έντός μηνός από σήμερα υποβάλλωσι τή καθ' ήμάς Ιερά Μητρόπολι τὰ υπό του άρθρου τούτου οριζόμενα πιστοποιητικά προκειμένου να προβλημεν εις ανακήρυξιν ύποψηφίων Ιερέων προς πλήρωσιν τής χηρευούσης έφημεριακής θέσεως του έν Σνκουριῳ Ιερού ένοριακού ναού των 'Ισακιστάλων Κωνσταντίνου και 'Ελένης. 'Εν Λαρίση τή 10 Αυγούστου 1937.

† 'Ο Λαρίσης Δωρόθεος.

Ιερά 'Επισκοπή 'Αρκαδίας Κρήτης

'Εχοντας υπ' ὄψιν τὰ άρθρα 81, 82 και 83 του υπ' αριθ. 5439 νόμου προσκαλοῦμεν πάντας τούς βουλομένους να υποβάλλωσι μέχρι τής 30ης Αυγούστου έ. έτ. προς ήμάς τὰ υπό του άρθρου 83 του νόμου 5439 αναφερόμενα δικαιολογητικά, δια τās χηρευούσας θέσεις, τής Ιεράς 'Επισκοπής 'Αρκαδίας, τακτικών έφημεριών των κάτωθι ένοριῶν. 1) Σίββα, 2) Πιστάρου έκ τής έπαρχίας Πυργιωτίσης, 3) Κουσέ, 4) Πετροκεφάλι, 5) Πλάρας, 6) Κρότου έκ τής έπαρχίας Καινουρίου, 7) Μεσοχωριού και 8) Πραιταριῶν έκ τής έπαρχίας Μονοφασιῶν. 'Εν 'Αγίους Δέκα τή 14 Αυγούστου 1937. † 'Ο 'Αρκαδίας Βισβίλειος.

ΔΙΑ ΤΟΥΣ κ. κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

Παρακαλοῦνται οί κ. κ. συνδρομηταί, όπως έφεξής έμβάξωσι τās συνδρομάς των εις τήν διεύθυνσιν: **Διαχειριστήν τής «'Εκκλησίας» κ. Κωνστ. Γ. Μπόννη.** 'Αθήνας, 'Αρχιεπισκοπήν, ὁδός Φιλοθέης.

'Επειδή τινές των κ. κ. συνδρομητῶν δέν ἔχουσι τακτοποιήσει οὐδὲ παλαιότερων έτῶν τās ὀφειλάς των, παρακαλοῦνται δια τελευταίαν φοράν όπως σπεύσωσι να έμβάξωσι τās ὀφειλόμενας συνδρομάς των, άλλως θέλει διακοπή ή προς αὐτούς άποστολή του φύλλου.

('Εκ τής Διαχειρίσεως)

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,

ΕΠΕΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διευθύνουσα 'Επιτροπή:

† 'Ο 'Αθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† 'Ο Κίτρους ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
† 'Ο Μεσσηνίας ΠΟΥΓΚΑΡΠΟΣ

'Υπεύθυνος, Π. Σ. Μανωλέσης

Τέλιος «Φοίνικος» ὁδός Δεσφνῶντος 4 άρ. Τηλ. 54-229